

ANLEGGSMASKINEN

AM.NO

NR. 09. NOVEMBER 2018 | 59. ÅRGANG

70 år

**Yrkes-
NM**

36

**Formann
Mekvik**

96

**Dette
ER
lov**

46

I-SHIFT KRABBEGIR

Bedre startevne i kupert terreng
og 325 tonns trekk-kraft

INFOTAINMET

- DAB-radio, USB, Dynafleet,
2 telefoner m.m.

SIKKERT FØRERHUS

Bransjens sikreste
arbeidsplass

TANDEM AKSELLØFT

Hev/senk på 15 sekunder

VOLVO DYNAMIC STEERING

Fingerlett styring

AUTOMATIC TRACTION CONTROL

Øyeblikkelig velgrep når du trenger det

KONTROLL HAR ALDRI VÆRT ENKLERE

Vi gir deg full kontroll
over dine drivstoffkort

KORT OG SELVBETJENING

Kontroll har aldri
vært så enkelt

Vår løsning gir deg full kontroll over bedriftens transportkostnader. Du får alt på ett sted og oversikt over alle transaksjoner. Økt kontroll, redusert risiko og mindre tid brukt på å administrere drivstoffkort, kan redusere bedriftens kostnader. Vår enkle selvbetjeningsportal kan hjelpe deg med dette og mer. For mer informasjon, gå inn på vår nettside circlek.no/selvbetjening.

Tung last og utfordrende terreng er ingen hindring, Volvo FMX er laget for å takle tøffere forhold noensinne. Men robusthet og styrke er ikke alt. Lastebilen har også en lang rekke unike funksjoner som lar deg gjøre jobben på en raskere, tryggere og mer behagelig måte, og som også gir bedre driftsøkonomi.

VOLVO FMX

Volvo Trucks. Driving Progress

Take it easy

Sentralt ledningseierregister

finner du på www.gravemelding.no

Nå kan du registrere gravehenvendelser direkte i appen GeoGrav – mobilapp fra Geomatikk

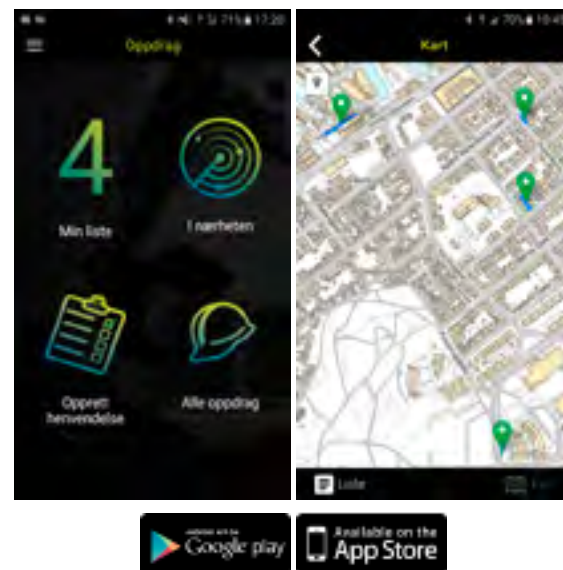
Vi gir deg enkel tilgang til kundeportalen ute på grøfta.

GeoGrav kan hjelpe deg med følgende:

- Oversikt over mine ordre
- Oversikt over firmaets ordre
- Vise ordre i kart
- Vise ordre nær min posisjon
- Vise dokumenter
- Registrere nye ordre
- Start/stopp graving

Appen heter GeoGrav (søk på Geomatikk) og kan lastes ned **gratis** fra Google Play og App Store.

Mer informasjon finner du på www.gravemelding.no

Spør oss - før du graver

Geomatikk utfører gravemeldings- og kabelpåvisningstjeneste for mange kommuner, e-verk og andre eiere av infrastruktur. Registrer henvendelsene på vår kundeportal - eller kontakt vårt kundesenter.

Se komplett oversikt på www.gravemelding.no

Geomatikk

Scandia Maskin

*20 år med kvalitet
- alt til pukkverk*

Powerscreen Warrior 600

Kapasitet opp til 280 tonn/time
Maksimalt sikte str 300 mm
2 eller 3 veis splitt
12 tonn - veldig enkel å flytte

Scandia Maskin AS
Tel (+47) 32 21 00 50

post@scandiamaskin.no

www.scandiamaskin.no

**Your World,
Our Tires**

FORESTECH
WIDE BASE FORESTRY TIRES

- Skogbruksmaskiner og lassbærere
- Utmerket trekkraft i krevende terreng
- Punkteringsbeskyttelse i bead og skulder

bkt-tires.com

GROWING TOGETHER

Kontakt din nærmeste maskinforhandler eller dekkverksted for et godt tilbud!

Importør: NDI Norge AS - www.ndi.no

INNHOOLD

- 8 Bur beskytter IKKE mot den vanligste borerigg-skaden
- 10 Ny dom om brønnboreters rapporteringsplikt til NGU
- 12 Populær nettbasert teknisk fagskole
- 16 Crushers største jobb
- 22 Kinesere og trøndere på samme prosjekt
- 30 Årets lærebedrift 2018 - kandidat 4: Veflen Entreprenør AS
- 36 Norgesmester!
- 39 Imponert statsminister
- 42 Årets lærebedrift 2018 - kandidat 5: Johs. J. Syltern AS
- 46 Joda, masse i hjulgraverhengeren ER tillatt
- 54 Høvdingen av digital tullprat
- 60 Maskintest: Yanmark B95W
- 66 Årets lærebedrift 2018 - kandidat 6: Nordbø Maskin AS
- 73 MEF har ordet
- 74 MEF-nytt

Abonnement: 10 utgaver pr år. Kun kr 550,-
Bestill hos kundeservice. Tlf 67 11 38 19, epost am@aboservice.no.

ØYEBLIKKET

NETT: Det dårlige partiet av FV312 i Vestfold har blitt forsterket med stålnett en gang i tiden. Der fikk fresen litt i overkant å tygge på. Byggeleder Bent Abrahamsen i Statens vegvesen blir med på å plukke rester mens Stian Nilsen og Aleksander Branstad i Crusher International AS frigjør trommelen i Wirtgen-fresen.

(FOTO: JØRN SØDERHOLM)

REDAKTØREN

Viktig pris til lærebedrift

Vi har i denne utgaven (og forrige) skrevet om nominerte kandidater til utmerkelsen Årets Lærebedrift. Journalistikk er ofte orientert mot konflikt, feil og dem som blir rammet av det.

Desto bedre er det å kunne fortelle om de som gjør rett.

Denne bransjen er full av bedrifter og mennesker som gjerne gir folk en sjanse. Opplæring av lærlinger er en del av utdanningsstrukturen og rekrutteringsveien i denne bransjen.

At bedrifter tar inn lærlinger er ikke så spesielt. De fleste ser nødvendigheten og fornuften i å ta ansvar for opplæring av neste generasjon. Noen gjør det bare bedre enn andre.

Det har bransjen, representert ved OKAB og MEF bestemt seg for å belønne og oppmuntre, ved å dele ut prisen for Årets Lærebedrift. Det skjer for andre gang når Arctic Entrepreneur 2019 åpner dørene i januar.

Jeg er glad og stolt over at vi i Anleggsmaskinen får bidra til denne kåringen ved å presentere de nominerte kandidatene. Det er veldig hyggelig å få fortelle historier som er utelukkende positive, og som viser hvilke tanker og strukturer som gjør at noen mener akkurat disse bedriftene fortjener den viktige prisen.

Jeg ønsker juryen lykke til i valget av den beste kandidaten, og gleder meg til å overvære kåringen i januar.

jos@mef.no

Utgiver:
Maskinentreprenørenes Forbund

Redaksjon:
Pb. 505, Sentrum,
0105 Oslo
Fred. Olsens gate 3,
0152 Oslo
Tlf. 22 40 29 00/
anleggsmaskinen@mef.no

I redaksjonen:
Ansv. redaktør
Jørn Søderholm
Mob 41 65 52 20
jos@mef.no

Journalist
Runar F. Daler
Tlf 22 40 29 22
Mob 48 24 64 12
rd@mef.no

Håvard Almås
Kari Druglimo-Nygaard

Annonser:
A2Media AS
Camilla Sparby
Tlf 47 70 73 38
camilla@a2media.no

Bjørnulf Lie
Tlf 97 16 65 07
bjornulf@a2media.no

Abonnement:
Media Digital AS
am@aboservice.no
Dronningens gate 3,
0152 Oslo
Konto: 1602.55.93417
Kr 550 pr år (10 utg)

Forsidebilde:
Runar F. Daler

Design og trykk:
GRØSET™

ISSN 0003-3715
59. årgang

Bur beskytter IKKE mot den vanligste borerigg-skaden

Hva tror du er den vanligste skaden hos boreriggoperatører? Les videre her. Hint: Bur hjelper ikke mot sånne skader.

Tekst: Jørn Söderholm – jos@mef.no

RIKTIG: Her blir borekrona skrudd på for hånd. Noen velger å holde under krona og gjenge den på ved å kjøre rotasjon på stanga. Om man da kommer borti matespaken, så er det lite hjelp i buret. (FOTO: JØRN SÖDERHOLM)

TRONDHEIM: – Det viktigste vernet mot boreskader sitter mellom øra på operatøren. Ikke på boreriggen, sier Per Anders Eriksen i Epiroc

På en workshop hos Arbeidstilsynet i Trondheim i begynnelsen av oktober ble den nye veilederen om vern mot roterende deler på mobile borerigger presentert. Per Anders Eriksen i Epiroc kjenner godt til både veilederen, borerigger og bransjen som bruker dem. Epiroc blir ofte kalt ut for å undersøke boreriggen etter hendelser med personskader.

PERSONSKADER PÅ RIGGER MED BUR

– Vi ser personskader hvert år. Dessverre ser vi også skader på rigger med bur, sier Eriksen.

Den største gjengangeren er nemlig skader i forbindelse med montering av borkrone på stanga.

Noen gjør det på den fornuftige, manuelle måten og skrur krona med håndmakt inn på stanga. De som blir skadet har valgt å holde krona med hånda mot stanga og kjøre rotasjonen for å gjenge krona inn på stanga kjapt og greit. Men så...

– Folk holder under krona og kjører rotasjon. Krona gjenger seg på selv. Så bøyer man seg over radiokontrollen og kommer borti matespaken. Du stanser ikke ei tretoms borstang med hånda, konstaterer Per Anders Eriksen lakonisk.

Denne typen skade har skjedd i mange år, og skjer like godt på rigger med bur som uten bur.

UTKOBBET NØDSTOPPSNOR

Et av punktene i veilederen at nødstoppsnor kan være tilstrekkelig som vern, hvis noen klare vilkår er oppfylt. Noen velger å koble ut nødstoppsnorene.

– Ser dere skader som følge av at noen har

VEILEDER: Salgsingeniør Per Anders Eriksen i Epiroc anbefaler eiere og brukere av bore-rigger å lese den nye veilederen.

valgt å koble ut nødstoppsnora?

– Nei, det er sjelden vi ser noen direkte sammenheng mellom utkoblet nødstoppsnor og skader. Men det er et tankekors at det skjer. Hvis du har koblet ut nødstoppsnora og blir hengende fast i borstanga, så har du ingen mulighet til å redde deg fra å bli med rundt, sier Eriksen.

Den vanligste skaden han og kollegene i Epiroc ser er i forbindelse med krona, eller også der folk har holdt i borstanga på eldre rigger uten vern. Og det er ikke de unge, uerfarne som er mest utsatt, om du trodde det.

– Vi MÅ ha større bevissthet på dette hos brukerne. Det viktigste vernet ligger hos en operatør som tenker sikkerhet. Voksne, erfarne brukere er like utsatt som de unge uerfarne, sier Per Anders Eriksen.

– ALLE BØR LESE VEILEDEREN

Veilederen er resultat av et bredt samarbeid i bransjen gjennom flere år, og gir en grundig innføring i tekniske, juridiske og menneskelige aspekter ved det omdiskuterte temaet vern mot roterende deler på borerigger.

– Denne bør alle eiere og brukere av borerigger lese. Grundig.

Det anbefaler regiondirektør Stig Magnar Løvås i Arbeidstilsynet. På workshopen ble veilederen presentert av Thomas Norland fra EBA.

– Vi anbefaler at gamle panelrigger uten stangskifter fases ut innen 2020. Borerigger med kun nødstoppsnor bør fases ut innen 2022. Vi ønsker at opplæring på borerigg skal være underlagt sertifisert opplæring, i stedet for bare krav om dokumentert opplæring. Dessverre har vi møtt motstand hos Arbeidstilsynet på det, sa Thomas Norland i sin presentasjon. ■

PLAN-LASER

LL 100, helautomatisk planlaser. Komplet i koffert med laser-mottaker, stativ og nivellerstang.

Alt i en koffert!

KAMPANJE
5.950,-

FALL-LASER

GL 412N, 1 falls laser m/fjernkontroll og mottaker m/mm avlesning.

14.950,-

TRIMBLE R2 GPS/GNSS

Ligner vår mest solgte toppmodell, Trimble R10

FRA
119.900,-

ALT-I-EN LASER, UL633

Plan, 1-fall, 2-fall, grøfte, anlegg, bygg, lodd og vertikal.

24.900,-

BEST I TEST!

SPECTRA SP60 GPS/GNSS

111.000,-

Alle priser er eks. mva.

UNIK!

TOTALSTASJON med 3D skanner – Trimble SX10

- Skanner 26 600 punkter i sekundet
- Integrert kamera
- 3DM skanning opptil 600 meter
- Vinkelnøyaktighet 1"
- DR Plus opptil 1300m
- Avstandsmåling opptil 2500 meter

HOVEDKONTOR

Ringeriksveien 155 - 157
Postboks 91, 1313 Vøyenenga
e-post: salg@norgeodesi.no

Se hele vårt sortiment på
www.norgeodesi.no

Ny dom om brønnboreres rapporteringsplikt til NGU

Brønnborene og entreprenører bør ikke stole blindt på opplysninger registrert i Granada. Det skriver MEFs juridiske avdeling, som oppsummerer den nye dommen nedenfor:

Den 3. september 2018 ble det avsagt dom i Fredrikstad tingrett, som er av særlig interesse for bedrifter som driver med brønnboring og entreprenører som gjør terrenginngrep. Saken gjaldt erstatningsansvar for tap etter feilrapportering av boret brønn.

Etter vannressursloven § 46(2) skal den som utfører boring etter vann snarest og senest innen tre måneder etter fullført boring sende melding om boringen til vassdragsmyndighetene, herunder Norges geologiske undersøkelse (NGU).

Tingretten kommer med noen generelle uttalelser om rapporteringsplikten til brønnborene som er interessante. Det avgjørende for sakens utfall var derimot at kravet til saksøker var foreldet, men tingretten fant likevel grunn til å komme med noen korte merknader om rapporteringsplikten. Uttalelsene hadde derfor ingen betydning for resultatet i saken.

Sakens kjerne var unøyaktig rapportering av brønnens beliggenhet på saksøkers eiendom. Brønnborene registrerte beliggenheten med GPS i den nasjonale grunnvann databasen Granada, og den ble registrert med 21-25 meter feil fra faktisk beliggenhet. Senere, i forbindelse med legging av et nytt VA-anlegg, ble det sprengt og gravd i området. Entreprenøren som utførte dette oppdraget la til grunn opplysningene som var registrert i Granada. Det viste seg etter leggingen av VA-anlegget at vannet i brønnen var forurenset. Saksøker anførte at rapporteringen til brønnborene var en feil og forsømmelse i strid med håndverkertjenesteloven § 29(2)

og vannressursloven § 46(2). De hevdet at dersom saksøkte hadde kontrollert og innrapportert brønnens beliggenhet riktig ville denne skaden aldri ha skjedd.

IKKE KRAV OM NØYAKTIGHET

For det første fremgår det av dommen at formålet bak oppgaveplikten til brønnborene er å gi tilstrekkelig opplysninger til NGU slik at de kan overvåke grunnvannet i området. Formålet er ikke å hindre fremtidig skade på brønner. Brønnborenes oppgaveplikt må derfor ses i lys av dette. Det blir videre påpekt at brønnboring ikke er å anse som et vesentlig terrenginngrep etter plan- og bygningsloven og at Granada ikke er ment som en karttjeneste. Dette har dermed betydning for hvilke krav det kan stilles til nøyaktighet ved rapporteringen til brønnborene. Retten fant at det aktuelle avviket på 21-25 meter var noe høyt, men anså det ikke som ansvarsbetingende uaktsomt.

Dommen fastslår med dette at det ikke kreves nøyaktighet og at det er rom for nokså store avvik mellom registrerte opplysninger og faktisk beliggenhet.

Dommen illustrerer for det andre hvilken vekt registrerte opplysninger i Granada har. Dette fremgår ved at retten påpeker at entreprenører som skal gjøre terrenginngrep ikke kan stole fullt ut på opplysningene i Granada. Undersøkelsesplikten til entreprenøren krever egne undersøkelser i feltet,

særlig når man ved enkle undersøkelser kunne ha oppdaget den faktiske beliggenhet. Selv om det ikke fremgår uttrykkelig gir dommen indikasjoner på at det anses uaktsomt å kun legge til grunn opplysningene i Granada.

Det skal også bemerkes at tingretten kom til at det ikke forelå årsakssammenheng mellom den feilaktige rapporteringen og skaden på brønnen. Ettersom entreprenøren ville utført oppdraget på samme måte fant retten at skaden mest sannsynlig ville oppstått selv med riktige opplysninger.

Oppsummert er dommen veiledende både for brønnborene og for entreprenører som utfører terrenginngrep i fremtiden. Den viser at det ikke stilles strenge krav til rapporteringens nøyaktighet og dette har dermed betydning for troverdigheten til opplysningene som har blitt registrert. Det kreves at entreprenøren foretar egne undersøkelser for å opptre aktsomt. Det er ikke tilstrekkelig å stole blindt på opplysningene som er registrert i Granada. ■

CAT® 301.7D, 305E2 CR & 305.5E2 CR GJØRE ET STORT mini KUPP!!!

KJØP NÅ, BETAL FØR 1. MAI

Møt hverdagen med maskinen som gjør arbeidsdagen komfortabel og effektiv.

Vi har maskiner i lager for rask levering og til en god pris.

Cat kompaktgravere er stabile, har rå kraft og suveren komfort. Nå også med gode finansieringsløsninger gjennom Cat® finans.

Kontakt oss i dag! Tilbudet gjelder så lenge lageret holder.

Klikk deg inn på www.pon-cat.com

SPESIFIKASJONER

	301.7D	305E2 CR	305.5E2 CR
Nettoeffekt	13,2 kW/17,7 hk	30 kW/40,2 hk	32,9 kW/44,9 hk
Vekt	1 900 kg	5 200 kg	5 700 kg
Std skuffestr.	85 l	240 l	250 l
PRIS*	235 000 kr	585 000 kr	615 000 kr

*Gjelder levering i år og så lenge lageret holder.

graveutstyr.no
produsert i Flekkefjord

E-post: post@graveutstyr.no Telefon: 38 32 70 70 Mobil: 90 71 82 94

Pon Equipment AS

Tlf 815 66 500 - www.pon-cat.com

WE TAKE CARE OF IT.

Populær nettbasert teknisk fagskole

Stadig flere får øynene opp for det nettbaserte deltidsstudiet, hvor man kan ta teknisk fagskole i anleggsfag uten å gi slipp på jobben og lønna.

Tekst og foto: Runar F. Daler – rd@mef.no

I fjor høst startet den opp; en treårig teknisk fagskole i anleggsfag, som kjøres fra oktober til påske, når det tradisjonelt er minst aktivitet i anleggsbransjen. Den faste undervisningen foregår hver fredag, og studentene møter opp enten i Stavanger, Kristiansand, Arendal, Porsgrunn eller Flekkefjord for å følge den. Det er til og med mulig å sitte hjemme og følge den fra egen PC.

STOR INTERESSE

Det første skoleåret ble det tatt inn 30 studenter, men dobbelt så mange søkte om plass. I høst har skolen utvidet og tatt opp 50 nye studenter, men heller ikke det er nok til å dekke etterspørselen.

– Antallet søkere til linja har vært formidabel, forteller Arne Birkedal, daglig leder

for Teknisk Senter i Flekkefjord.

– Det var veldig spennende å kjøre i gang dette prosjektet. Vi fikk en god følelse da det var over 60 søkere allerede første året. Likevel var vi jo litt usikre på om søknadsmengden ville holde seg oppe i år, men før oppstart i høst hadde over 70 studenter søkt om plass.

TILRETTELAGT TILBUD

Teknisk Senter har jobbet lenge for å få dette tilbudet på plass.

– Bakgrunnen var at det har det vært vanskelig å fylle en klasse innen anleggsfordypning i Stavanger. Og verken Kristiansand eller Porsgrunn har hatt et slikt tilbud de siste årene. Vi har ment at behovet er der, sier Birkedal.

– Det er viktig at utdanningsinstitusjonene er klar med et tilrettelagt tilbud, særlig fordi nye krav fra myndigheter skaper utfordringer for bransjen. Det var her vi på Teknisk Senter kom inn. Vi tok kontakt med fagskolene i regionen, fra Telemark til Stavanger, og med Maskinentreprenørenes Forbund (MEF) i Rogaland og Agder. De tente på ideen, og med noen få grep passet det som hånd i hanske.

ETTERSPURT KOMPETANSE

Hver fredag samles studentene til undervisning i Stavanger, Flekkefjord, Kristiansand/Arendal og Porsgrunn. På onsdager og torsdager kveld er det nettundervisning.

– Det er nå 80 studenter som følger vårt opplegg. De tilegner seg kompetanse som er

sterkt etterspurt i bransjen. De forbereder både seg selv og bedriftene for framtida og for de store oppgavene som ligger foran oss innen vei og VA. Her kommer aktiviteten å være stor over lenger tid, slår Birkedal fast.

– Det eneste skåret i gleden er at vi ikke klarer å rekruttere nok studenter fra det blide Sørlandet, som står foran tidenes utbygging innen vei framover. Er kompetansenivået så høyt i bedriftene at tilbudet er overflødig? Eller har vi kanskje ikke kommunisert tilbudet godt nok? Ved neste opptak håper vi å ha full klasse også i Kristiansand.

For mer informasjon, se nettsidene til Fagskolen i Rogaland:

www.rogfk.no/fagskolen

PRIMUS MOTOR: Arne Birkedal, daglig leder for Teknisk Senter i Flekkefjord, er initiativtaker til skoletilbudet. Her fra oppstarten i fjor.

Q-Safe™

Verdens sikreste redskapsfeste

Q-Safe™ er engcons nyutviklede hydrauliske sikkerhetsfeste for gravemaskiner. Den store nyheten er at sammen med QSC - standardisert manøvrering av hurtigfester - skal ikke lenger feilkobling av redskaper pga. den menneskelige faktoren, lenger være mulig. Systemet tar ganske enkelt over en del av førerens ansvar for sikkerheten. Q-Safe™ har tredobbelt sikkerhet og inngår i engcons satsing "Non Accident Generation", der sikkerhetsfilosofien går som en rød tråd gjennom hele produktprogrammet.

engcon Norge Jernkroken 18, P.B. 85 Kalbakken, N-0902 Oslo

Telefon 22 91 80 90 | Fax 22 91 80 01 | www.engcon.com/norge | facebook.com/engconnorge

Over 70 år på det norske markedet!

Lilleseth Kjetting

Aggressivt grep | Best slitestyrke | Unik passform

Be din Lilleseth forhandler om et godt tilbud i dag!

Se vårt brede løft/sikring program!

OFA HAKKI ANLEGG Piggkjetting leveres i 9-11mm.

EASYON ANLEGG Firkantkjetting 10mm. Leveres med flatbrodd eller U-brodd gripeelement.

Heltflytende 9mm kjettinger til nye tvillinghjul 10.00-20. Leveres i rund pigg og U-brodd gripeelement.

Tlf.: 62 96 70 40 | firmapost@lilleseth.no | www.lilleseth.no

Ahlsell – din samarbeidspartner på VA

Ahlsell er landets største fullsortimentsgrossist, med et unikt produktutvalg innen VVS, VA, Samferdsel, Elektro, i tillegg til Verktøy, maskiner og verneutstyr. Som kunde hos oss trenger du med andre ord bare å forholde deg til én leverandør.

ahlsell.no

ahlsell
gjør det enklere å være fagmann

Landsdekkende sjøentreprenør

FRØY-gruppen har over 60 servicefartøy spredt langs hele norskekysten. Med ulike arbeidsbåter, lektre og over 400 ansatte, hvorav over 100 er yrkesdykkere, er vi Norges største leverandør av kystnære sjøtjenester over og under vann.

- Kabellegging • Rørlegging • Transportoppdrag
- Bunnkartlegging • Alt innen anleggsdykking
- ROV og WASSP • Sleping • Lektre • Forankring av installasjoner

NCE
Ringveien 14
9300 Finnsnes
Tlf: 481 58 211
post@as-ncs.no

Frøy Akvaservice
Siholmveien 34
7260 Sistranda
Tlf: 40 00 72 60
post@froyakvaservice.no

Frøy Vest
Evjevegen 84
6718 Deknepollen
Tlf: 57 85 00 00
post@froyvest.no

Seadive
Knappevegen 4
5337 Rong
Tlf: 55 57 99 99
post@seadive.no

STYRER: Lloyd Sundstøl har akkurat ledet Crusher International AS gjennom sin største veirehabilitering med egen metode.
(ALLE FOTO: JØRN SØDERHOLM)

Crushers største jobb

Lloyd Sundstøl og gjengen i Crusher International AS har i høst gjort sin største jobb til nå med “Crusher-metoden”. Rehabiliterte et vanskelig stykke FV 312 med mye trafikk. – Veldig stort for oss, sier sjefen sjøl.

Tekst og foto: Jørn Söderholm - jos@mef.no

ANDEBU: – Rosinen i pølsa, ja! En jobb som dette har vi ventet på siden jeg begynte med dette i 2005.

Det sier Lloyd Sundstøl. Grunnlegger og eier av Telemark-entreprenøren Crusher International. Han har egenhendig utviklet utstyret og metoden firmaet bruker. Eksisterende veikropp og dekke freses opp,

blandes med lignin bindemiddel og komprimeres til ny vei i én operasjon.

DÅRLIG FUNDAMENT

Oppdraget er på en 1,5 kilometer lang strekning av FV 312 mellom Sem og Andebu i Vestfold. En av mange veistrekinger i landet som gjennom årene har “blitt

til” gradvis, med stadige utvidelser og nye dekker. Fundamentet i denne strekningen er ikke mye å skryte av, langt unna dagens standard for veibygging. Myr og jord utgjør mye av grunnen, og telen herjer stygt med strekningen hvert eneste år.

Crusher-metoden får ikke gjort noe med den teleutsatte grunnen. Men metoden gjør

at dagens veimasse freses, blandes, eltes og komprimeres til en 30 cm tykk stabil, ny vei som etter planen skal være mindre teleutsatt. Nærmest som en “flåte” som løfter og senker med telen, men ikke sprekker opp.

BINDEMIDDEL

Alt skjer uten at ett eneste kilo masse flyttes

ut eller inn, bortsett fra bindemiddelet som blandes i fresemassen og en beskjeden mengde knust asfalt som hentes inn fra andre andre prosjekter. Denne asfaltmassen brukes til oppretting før ny asfalt legges på toppen.

Alternativet hadde vært en mye større ombygging av strekningen, fjerning av eksis-

terende vei og nybygg fra traulet og opp.

– Vi gjør et forsøk med stabilisering av dekket som ligger der fra før. Bare asfaltering oppå dette nytter ikke. Det sprekker opp året etter uansett. Vi kan ikke asfaltere på dårlig underlag, men må få til et godt underlag først. Vi prøver dette for å større stabilitet.

1

2

3

4

STØRSTE VEI

Det sier Bent Abrahamsen, byggeleder asfalt i Statens vegvesen region sør, Vestfold. Statens vegvesen har fått rehabilitert en god del mindre veier med metoden, men dette er første gang de prøver den på en så tungt trafikkert vei. FV 312 på denne strekningen har en en årsdøgntrafikk (ÅDT) på 5200 biler, og er også en ulykkesutsatt strekning.

På grunn av den store trafikkmengden må jobben gjøres på nattsift. Når strekningen er ferdig freset og komprimert blir det lagt et foreløpig toppdekke, og et nytt lag til neste år.

Lloyd Sundstøl vet at metoden fungerer. Han har i årevis rehabilitert småveier. Dette er den største og mest trafikkerte veistrekningen Crusher International AS har fått oppdrag på til nå. Og en aldri så liten "make or break" for firmaet.

– For oss der det enten å bli stuck på småveier eller få tillit til noe større. Jeg vet at det virker. Det eneste vi trenger er tilliten til å prøve. Det har vi fått her. Dette er veldig stort for oss. Jeg håper vi viser oss tilliten verdig når vi ser resultatet etter vinteren, sier Sundstøl.

DATTER OG LÆRLING

Oppdraget er ikke bare stort for firmaet, men også spesielt for Sundstøl personlig.

En av de 7-10 medarbeiderne som har vært med på jobben er nemlig hans egen datter. Christine Sundstøl (20) er lærling i anleggsmaskinførerfaget i farens selskap. Det har hun vært siden i våres, på en lærekontrakt gjennom OKAB Vestfold.

– Det er en spesiell følelse å jobbe her. Både på dette store oppdraget, og som neste generasjon i bedriften, sier Christine Sundstøl.

Hun er en av svært få lærlinger som jobber med utstyr og metode som dette. Hun stortrives som "Crusher-girl" – jo, det er farens uttrykk – i jobben og i hytta på den digre John Deere traktoren som bærer fresen. Men hun er også klar på at hun antakelig må over i en annen bedrift. Selv om det er dette hun antakelig skal jobbe med framover.

– Det er nok denne fresingen som blir spesialiteten. Men jeg vil gjerne over i en annen virksomhet også, for å lære mest mulig fram mot fagbrevet. Jeg kunne sikkert greid meg uten fagbrevet, men har bestemt meg for å ta det. Jeg vil gjerne gjøre det skikkelig, og lære faget ordentlig, sier Christine Sundstøl.

MYK SOM PAPPA

Om faren er stolt? Ja, det kan du tro.

Mannen som i møtet med alle andre er en to meter høy, kraftig norsk-amerikaner

SLITT: Det blir en viss tannslitasje på freseutstyret.

med Stetson-hatt og et bortmot hydraulisk håndtrykk, formelig lyser av stolthet og blir like myk som oss andre pappaer når det blir snakk om datteren og når han gir sine instruksjoner til henne i John Deere-hytta.

Den kvelden vi besøker anlegget opplever laget som kjører den første fresingen en utfordring de kjenner godt til: Fresen treffer på nett i veikroppen. Stålnett, til og med. Det hender stadig vekk. Oftest med plastnett, men også en del stålnett som her.

Wirtgen 130 asfaltfresen tygger mye av det til biter, men det kveiler seg også rundt fresetrommelen. Da er det bare å stoppe maskinen, pirke restene løs fra trommelen og plukke opp det som ligger av rester i fresemassen bakover. ■

5

1. SJEKKER:

– Dette er bra, konstaterer byggeleder Bent Abrahamsen i Statens vegvesen.

2. LÆRLING:

"Crusher-girl" og "crusher-dad". Christine Sundstøl (20) er første lærling i farens firma, og en av få AMF-lærlinger innen denne typen arbeid. Lloyd Sundstøl er stolt sjef og pappa.

3. FULL FRES:

Med ÅDT på 5200 er FV 312 den tyngst trafikkerte veien Crusher International AS har jobbet med. Stian Nilsen og Aleksander Branstad (på bakken) kjører Wirtgen 130-en som gjør den første fresingen.

4. STÅLNETT:

Den dårlige veien var tidligere forsterket med stålnett. Det var det ingen som visste før fresen satte tenna i det.

5. FAST:

Sånn ser stålnett ut når fresen har fått tak i det.

SYSTEMET FOR ENTREPRENØREN

www.smartdok.no

TUSEN TAKK

for tilliten!

Vi er både stolte og glade for at MEF har valgt oss som sin samarbeidspartner de neste fem årene. MEF og If har samarbeidet siden 1975, og sammen har vi utviklet en unik og markedsledende totalpakke for norske entreprenørbedrifter.

Sammen skal vi nå sikre videreutvikling av riktige produkter for bransjen. Medlemmene får tryggere og enklere forsikring til riktig pris. Vårt felles fokus vil være på et langsiktig, åpent og nært samarbeid. Vi gleder oss til fortsettelsen!

Sammen skal vi flytte fjell

I samarbeid med:

Rolig, vi hjelper deg.

DOBBEL HAT-TRICK

DOBBEL TRIPPELSEIER TIL ISUZU. NORGES MEST SOLGTE PICK-UP I MAI, JUNI OG JULI. I TILLEGG HAR ISUZU GÅTT RETT TIL TOPPS I 3 STORE KÅRINGER FOR 2018.

"PICK-UP OF THE YEAR 2018"
WHAT VAN - DESEMBER 2017

"MOST RELIABLE PICK-UP"
PICK-UP & 4X4 - MARS 2018

"BEST WORKHORSE PICK-UP"
TRADE VAN DRIVER AWARDS - APRIL 2018

LEASING
2.487,-
PR MND EKS MVA

*Leievilkår: Isuzu 4d automat inkl.: Bedliner, Met.lakk, Vinterhjul, Matter. 36mnd/60.000km. Startleie: kr. 50 000,- eks.mva. Etableringsgebyr: 5.363 inkl.mva. Rente: 3,95% Totalpris: kr. 144 2532,- eks mva. I tillegg kommer årsavgift og forsikring. 3 års bindingstid.

**BILER PÅ LAGER
FOR RASK LEVERING**

Velg mellom Pick Up, Magnum, Trooper, Arctic Trucks eller ADR utgave: Magnum: Mountain top roll cover, veltebøyle, panserlist, frontbøyle og vindavviser KUN kr 25.000,-. Trooper: Hard Top og bedliner KUN kr 20 000,-. Arctic Trucks: Med en AT35 ombygging kan du utfordre bilen din på noen av de tøffeste veiene i verden. ADR: Ferdig ADR-bil leveres utstyrt med lovpålagt utstyr, King Top og godkjente papirer. Vi har biler på lager for rask levering.

PREMIUMPAKKE Verdi 57.500,- NÅ KUN 20.000,- **SPAR 37.500,-**
18" aluminiumsfelger - LED-lys foran og bak - Automatisk klimaanlegg - Stigtrinn - Alarm Premium skinnseter og dørpaneler - El.innstilling av førerstol - USB-kontakt - 8 høyttalere Nøkkelfritt system - Bakkestartassistent - Hill descent control - Tectyl understellsbehandling Rattbetjent DAB+-radio, navigasjon, ryggekamera og bluetooth fra Alpine med 8" touch-skjerm

KAMPANJEPRIS FRA KR 313.742,- EKS MVA (369.900,- inkl mva)

*Priser eks mva. Frakt kommer i tillegg. Co2 183-205. Forbruk blandet kjøring fra 0,68l

**TØFFERE
RASKERE
RIMELIGERE
HØYERE LASTEEVNE
3,5 TONN HENGERVEKT
LAVERE EIERKOSTNADER
OG ENDA MER UTSTYR**

VELG MELLOM PICK-UP, BLACK EDITION, TROOPER, MAGNUM, OG ARCTIC TRUCK

Pick-up

Black Edition

Trooper

Magnum

Arctic Truck 35

Arctic Truck 33

ISUZU

Japansk kvalitet og tøffest i klassen
5 års garanti - isuzu.no

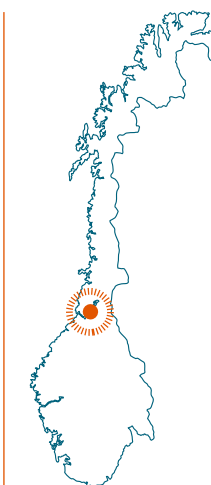

Kinesere og trøndere på samme prosjekt

LOKAL: Letnes Entreprenør bygger lokal vei. Kontrakten på ny FV720 Malmveien er en del av det store prosjektet FV17 Steinkjer-Namsos.
(ALLE FOTO: JØRN SØDERHOLM)

FV 17 Steinkjer-Namsos er et av de største veiprosjektene som foregår i Midt-Norge nå. Trøndelag fylkeskommune investerer 1,7 milliarder kroner i vei, bru og tunnel. Statens vegvesen har delt det store prosjektet opp i stykker som passer alle. Her jobber kinesere, Skanska og lokale entreprenører på like fot. Byggherren har til og med fått mer vei for pengene enn planlagt.

Tekst og foto: Jørn Søderholm – jos@mef.no

Sted: Malm, Trøndelag

MALM: – Nå er vi ferdige med mye av sprengning, masseflytting og grovbygging. Ikke så mye rørlegging ennå, det kommer utover høsten. Først er det enda mer masseflytting, sprengning, utlegg og komprimering.

Thomas Fjell dalselv er prosjektleder for Letnes Entreprenør AS på FV 720 mellom Malm og Strømmes.

MALMVEIEN

Malmveien er en del av det store prosjektet på FV17 mellom Steinkjer og Namsos som foregår nå. Vi besøkte prosjektet i juli, bare noen få boremeter, salver og lass

FORTS

DELPROSJEKT: Her går en av mange salver på FV720 Malmveien.

for maskiner og utstyr skulle parkeres for felleseferien.

I motsetning til de enda større “kjen-disprosjektene” på én diger kontrakt har Statens vegvesen her valgt å dele prosjektet opp i seks entrepriser.

Størrelse, byggetid, pris og kompetan-sekrav varierer veldig på de ulike delene. Dermed har det åpnet for et bredt spekter aktører, fra lokale trønder-entreprenører via riksentreprenører til store utenlandske.

BEITSUNDBRUA

Den 580 meter lange brua over Beitsundet bygges for eksempel av kinesiske Sichuan Road and Bridge Group (SRBG), Skanska bygger to tunneler og vei imellom. I høst måtte den kinesiske entreprenøren be om en måned forlenget frist på arbeidene med brua.

Letnes Entreprenør fra Inderøy har altså kontrakten på Malmveien. I september startet Consto Anlegg Nord AS med adresse i Tromsø på sin kontrakt på 2,4 kilometer vei mellom Østvik og Beitsundet. Det var den sist inngåtte kontrakten på prosjektet,

og ble signert dagen etter vårt besøk.

I tillegg har Steinkjer-entreprenøren Odd Einar Kne AS vært inne på forberedende arbeider. I det hele tatt en ønskedrøm av en prosjektoppdeling, sett med mange entre-prenørers øyne.

SMÅ KONTRAKTER OGSÅ FOR DE STORE

– Ja, vi har fått mye positive tilbakemeldinger på oppdelingen. Fra de mindre, men også fra de store. De har også behov for mindre og mellomstore kontrakter, for å trene opp egen organisasjon. Sånne tilbakemeldinger er viktig informasjon for oss som byggherre, sier prosjektleder Jo Bernt Brønstad i Statens vegvesen.

Han var selv den aller første ansatte på prosjektet. Brønstad er ingen nybegynner når det gjelder kontraktsstrategi.

Før han ble ansatt til å lede det store FV17-prosjektet har han jobbet med større og mindre prosjekter i Nord-Trøndelag og i Vegdirektoratet med blant annet kontraktsstrategi.

– Vi vurderte å sette ut prosjektet som

én stor kontrakt. Den ville i så fall vært på rundt 1,2 milliarder kroner. Erfaringer fra andre prosjekter viser at det er gunstig å begynne med forberedende arbeider. Det er enkelt å starte med, og det er bra for alle parter at vi får gå gradvis inn i prosjektet. Vi valgte å legge brua over Beitsundet ut som en egen entreprise. Å få konkurranse blant spesialiserte bruentreprenører er bra for både kompetanse og pris, sier Brønstad.

ULIK BYGGETID

Varierende byggetid på de ulike delene var også en grunn til å dele opp prosjektet. Brua og Skanskas kontrakt har lang byggetid. På Malmveien og veien mellom Østvik og Beitsundet er det kortere byggetid.

Prosjektet blir gjennomført med en kost-nadsramme på 1,7 milliarder. Byggherren er godt fornøyd med prisene som har kommet inn på de ulike delene, takket være god konkurranse som følge av oppdelingen.

Kontraktsinndelingen har faktisk gitt så god konkurranse at byggherren har kunnet frigjøre 80 millioner fra hovedprosjektet til il

PROSJEKTLEDER: Jo Bernt Brønstad, Statens vegvesen.

AVDEKKING: FV17-prosjektet er på totalt 1,7 milliarder, delt opp i flere større og mindre kontrakter.

MASKINSTYRING AS

NYHET!

MAKIN 3D

Nyutviklet maskinstyrings-system for gravemaskiner

- Android basert software
- Unik 3D-visualisering av modeller
- Google maps som bakgrunn
- Farger på 3D modeller
- Chat funksjon mellom kontor og maskin
- Koordinatsystem og høyde-referanse styres fra server
- Mulighet for å laste inn alle referansemønstre samtidig for enklere oversikt.
- Alle innmålte punkter samles i en prosjektpool i skyen.
- Kodelister kan pushes fra server
- Live visning av andre maskiner
- Live deling av innmålte punkter mellom maskiner
- Remote support

Vognvegen 23 • 2072 DAL • Tlf: 48 24 55 55

marginalstrekningen Fv 17 Dyrstad - Østvik.
– Vi har fått mer vei enn opprinnelig planlagt i prosjektet, sier han.
SVV var aktive på markedsføring i forkant av utlysingene. Prisene og tilbudene som kom inn viser at det var bra.

GOD DELTAKELSE

– Entreprenørene kunne forberede seg, og deltakelsen fra både større og lokale aktører

har gitt et godt bilde av prisnivået. Jeg synes vi har truffet godt.
– Hva krever oppdelingen hos byggherren?
– Noe mer bemanning hos oss. Men prisgevinsten er åpenbar. Gode priser har mer enn oppveid kostnadene til økt bemanning.
– Hva slags erfaringer har dere gjort i å jobbe med så stor spredning i involverte entreprenører?
– Større entreprenører har mer adminis-

trasjon, har mer system og har alle formaliteter i eget system. Mindre selskaper støtter seg til MEFs system. Begge deler fungerer og gjør jobben. Fra vår side kreves det like mye oppfølging, uansett om entreprenøren er liten eller stor. Vi har også satt som et uttrykt mål å være synlig ute i prosjektet.
– Hva med språk?
– Det har vært en utfordring med språk overfor den kinesiske bruentreprenøren.

Kontraktsspråket er norsk, og SRBG har med egne tolker, sier Jo Bernt Brønstad.

FV17 er hovedveien mellom Innherred, Fosen og Namdalen i Trøndelag. Etter initiativ fra Steinkjer, Verran, Namdalseid, Namsos, Osen og Flatanger gjøres det en utbygging av 62,3 km mellom Steinkjer og Namsos, samt 5,8 km ny FV720 til Malm. Utbyggingen er delt i to, en nordlig og en sørlig del. Prosjektet som pågår nå er den sørlige delen trinn én.

Prosjektet bygger 8,5 km ny FV17 på sørsiden av Hjellobtn, ny bru over Beitstadsundet og 5,8 km ny FV720 fra Strømnestangen til Malm sentrum. ■

1.HØYDE:

Høye skjæringer er en del av jobben på nye Malmveien.

2. BEFARING:

Prosjektleder Thomas Fjellaldselv (t.h.) i Letnes Entreprenør AS og byggeleder Bjørn Erik Andersson i Statens vegvesen.

3. OPPDELING:

Brua over Beitstadsundet bygges av et kinesisk selskap. Skanska bygger tunneler, mens flere mindre entreprenører er inne i prosjektet på egne kontrakter.

4. PLAN:

Bergsprenger Joakim Dyrendal t.v. og anleggsleder Ole John Letnes er her bare noen få salver unna fellesferien.

KNUSESUFFE

- Kjeftknuserprinsipp
- Servicevennlig med lange intervaller
- Dobbel drift (2 motorer)
- Svært grovbygd Hardox 400 konstruksjon
- Enkelt å endre fraksjon/justere åpning
- Enestående kapasitet
- Kan også knuse våte masser uten problem, samt hardere masser (fjell)

SORTERINGSSUFFE

- Svært grovbygd utførelse i Hardox 400
- 12-sidet Polygonal form på trommel for ekstra effektivitet
- Lengre lengde på trommel
- Ingen underliggende bæring i massestrøm
- Svært enkelt å bytte trommel (flenset i en ende)
- Tilnærmet vedlikeholdsfri
- Patentert «Powerboost System»
- Vibrasjon i trommel

HYDRAULISK VIBRORIPPER

- 2–5 ganger så høy produktivitet som konvensjonell pigghammer
- Svært lavt støynivå
- Lite bevegelige deler – minimalt behov for vedlikehold
- Grovbygd i Hardox 400 konstruksjon
- Kan brukes til «alt» uten å justeres/endres (også under vann)
- Bedre brukervennlighet for operatør (støy/vibrasjon)
- Lange serviceintervaller, tilnærmet vedlikeholdsfri

MARKIR

4628 Kristiansand • +47 475 18 720 • post@markir.no • www.markir.no
Les mer på: www.xcentricripper.com • YouTube: youtube.com/XcentricRipper

BETTER-FASTER-STRONGER

Komplett
økonomiverktøy for
entreprenører

REGNSKAP

PROSJEKT

HANDEL

LØNN

FINN UT MER PÅ **ZIRIUS.NO**

- ✓ Total økonomisk oversikt i prosjekter og delprosjekter med mulighet for inndeling på avsnitt og aktivitet mot budsjett
- ✓ Elektronisk lagring, håndtering og sending av bilag og dokumentasjon
- ✓ Maskin-, time- og materiellregnskap
- ✓ Datafangst på anleggs-plassen

The Quick Connect
Solution Provider

TLX-serien

- Kopplingen som klarer de tuffaste applikationerna

Nya
Storlekar

"Heavy-duty" kopplingen som klarer høge tryckimpulser och extrema chockflöden
- helt enkelt en robust koppling...

TLX är en spillfri "twist lock" koppling för de tuffaste applikationerna inom entreprenads- och demoleringssegmentet. Denna "heavy-duty" snabbkoppling klarar de högst ställda kraven på chockflöden och tryckimpulser i hydraulsystemen.

TLX är tillverkad av höghållfast stål, med zink-nickel ytbehandling för lång livslängd i de mest krävande applikationerna. Serien finns tillgänglig i storlekar från 1/2" till 1 1/2" för att täcka de mest förekommande användningsområdena.

1/2" (507), 1 1/2" (907)

Nya
Storlekar

START DAGEN MED EN VARM OG DRIFTSKLAR MASKIN

Med ett komplett varmesystem fra Eberspächer får du en driftsklar maskin uten tomgangskjøring. Eberspächer MII varmer motor og førerhytte, varmekolben varmer hydraulikkoljen. Velg selv hvilken betjening du ønsker. Med EasyStart Web så kan du styre varmer fra pc, nettbrett eller Smart telefon. Ønsker du fast montert tidsur blir valget EasyStart Timer med 7 dagers minne.

A WORLD OF COMFORT

www.eberspaecher.no

CEJN Norden AB
Tel: +46 500 477500 info.sweden@cejn.com

www.cejn.se

DEBUTERTE: Her har AMF-lærling Kristoffer Østli Runi (20) akkurat debutert som hjulgraverfører. – Vi får prøve oss på mye forskjellig i Veflen, sier Runi.

ÅRETS LÆREBEDRIFT 2018
- KANDIDAT 4: VEFLEN ENTREPRENØR AS

– Veflen har mye å by på

– Her er det mye variert arbeid å lære av. Lærling Kristoffer Kristoffer Østli Runi stortrives som lærling i Veflen Entreprenør AS på Skarnes i Hedmark. Kabelspesialisten har mye variert læring å by på.

Tekst og foto: Jørn Søderholm - jos@mef.no

SKARNES: Veflen Entreprenør AS i dagens selskapsform ble stiftet så sent som 1. januar 2006. Selskapets historie går derimot helt tilbake til 1954.

Da startet Otto Veflen sitt entreprenør-firma på Skarnes i Sør-Odal kommune. Den første tiden var hovedtyngden av oppdrag innen jord- og skogbruk. I 1956 fikk firmaet sin første kontrakt med Telegrafverket, som det het den gangen. Siden har det gått mye i større og mindre oppdrag for Telenor fram til i dag.

AUTORISERT I 1968

Otto Veflen fikk autorisasjon som entreprenør i 1968. Året etter ble firmaet omdannet til aksjeselskap – Otto Veflen Maskinentreprenør AS. Halvard Veflen gikk inn i firmaet som daglig leder i 1967, en rolle han fylte i hele 42 år. Selv om han gikk av sommeren 2009 er han fortsatt aktiv i driften.

Veflen Entreprenør AS har i stor grad spesialisert seg på leveranser av kabel, fjernvarme, VA og annen infrastruktur. Gjerne i trafikkerte områder.

Geografisk har firmaet hatt oppdrag over hele landet, men de siste 30 årene spesielt på Østlandsområdet med hovedvekt på Oslo, Akershus og Hedmark. Så mye har det vært i Oslo at selskapet har etablert et avdelingskontor i Oslo. Hovedkontoret er og blir på Skarnes. Selskapet har i dag ca 80 medarbeidere, i tillegg til et varierende antall innleide og underentreprenører. Flere av medarbeiderne har vært ansatt i mer enn 30 år.

REKRUTTERT SOM LÆRLINGER

Mange av medarbeiderne har vært i bedriften siden de kom inn som lærlinger. Veflen tar inn lærlinger hvert år, og har nå fem lærlinger inne.

– *Hvorfor tar dere inn lærlinger, og hva får dere ut av det?*

– Det er for det første en riktig og viktig måte å rekruttere til bransjen. Vi har hatt maskinførerlærlinger i mange år. De fleste har tatt fagbrev, og mange er ansatt i bedriften i dag. Vi skaffer mye folk uten om også. Men det stilles stadig større krav til bakgrunnskompetanse. Når vi rekrutterer gjennom lærlinger får vi folk med en teoretisk ballast.

– *Og for det andre...?*

KRAV OM LÆRLINGER

– Myndighetskrav er den andre siden av det. En god del oppdragsgivere stiller krav om at at viss andel av arbeidet skal være utført av lærling. Blant annet på dette prosjektet. Her har vi for eksempel med én lærling i anleggsmaskinførerfaget.

Det sier prosjektleder og lærlingeansvarlig Kjetil Hansen i Veflen Entreprenør AS. Vi møter ham på et prosjekt med fiberlegging i Stange, Hedmark. Her benytter de en noe utradisjonell metode, der trekkerør pløyes ned med en spesialbygget plog. Se reportasje om dette i forrige utgave av Anleggsmaskinen.

Kristoffer Østli Runi fra Nord-Odal (20) jobber på dette prosjektet. Han er andre års lærling, og håper å gå opp i AMF-faget en gang i april.

FORTS

VARIERT ARBEID
 – Jo, det er fint å være lærling i Veflen. En ønskebedrift med mye variert arbeid, sier Kristoffer Østli Runi.

Dagen vi er på besøk har han for første gang satt seg i hytta på en hjulgraver. Til nå har det gått i beltegraver.

– Vi gjør sånne bytter med en klar hensikt om at lærlingene skal få prøve seg i forskjellig utstyr, sier Kjetil Hansen.

Kristoffer gikk landslinja på Våler videregående skole i Solør. Etter de to årene på skolen søkte han seg til Veflen. En kamerat – som fremdeles jobber i bedriften – anbefalte ham å søke seg hit. Kristoffers bror er også lærling i samme bedrift, i anleggsmaskinmekanikerfaget.

– *Hva ser dere etter i vurdering av lærlinger?*
 – Det er mye personlige egenskaper. Bedriften vår er litt spesiell. Vi driver mye med kabel. En maskinførerlærling her må påregne at det er ikke bare maskinkjøring, men også andre oppgaver i tillegg. Det er ikke alle maskinførerlæringer som er interessert i det.
 – *Ja vel...?*

LÆRINGSUTBYTTE

– Mange er mer interessert i å sitte i stor maskin og øse stein. Høres forlokkende ut for mange. Men en lærling får minst like mye læringsutbytte av å være i en bedrift der man får drive med andre ting i tillegg til å kjøre maskin.
 – *Hvor henter dere lærlinger fra?*
 – Stort sett fra skole. Vi er i den heldige situasjon at vi er i nærheten av landslinja på Våler. Mange av våre lærlinger kommer derfra. Vi har også fått noen fra Skedsmo og Lom vgs.
 – *Ser dere noen forskjell i kunnskapskvaliteten på lærlingene fra de to skolene?*
 – Ja. De som kommer fra Våler har lært

KANDIDAT: Lærling Kristoffer Østli Runi og prosjektleder/lærlingeansvarlig Kjetil Hansen i Veflen Entreprenør AS.

mer på skolen enn de fra andre utdanningsløp. Våler har mere og bedre utstyr. Det gir større muligheter til å tilegne seg mer kunnskap. Men generelt er det bra nivå på de lærlingene vi har hatt, understreker Kjetil Hansen.

Veflen Entreprenør AS har i år fem i anleggsmaskinførerfaget og én anleggsmaskinmekaniker. De to siste årene har bedriften hatt seks lærlinger. Til nå har de fleste lærlingene fått jobb som fagarbeidere i bedriften etter avlagt fagprøve.

– Første gang i år vi har har tatt inn en mekanikerlærling, sier Hansen.
 – *Hvilke rutiner har dere for mottak av nye lærlinger?*

SAMLING I HØST

– Vi har ikke hatt behov for så mye rutiner

rundt det. Mange av dem vi har hatt inne har vi tidligere hatt på utplassering i løpet av skoletiden. De kjenner bedriften og vi kjenner dem. Da er det enklere å få dem i gang. Nå i høst har vi arrangert en samling for både første- og andreårs lærlinger. Det er en bra måte å utveksle erfaringer, sier prosjektleder Kjetil Hansen i Veflen Entreprenør AS.

Veflen har også flere erfarne ansatte som forbereder seg på å ta fagbrev som praksiskandidater, i tillegg til de ordinære lærlingene.

OKAB region øst liker det de ser av oppfølging av lærlinger i Veflen Entreprenør AS, og den tette oppfølgingen de får av lærlingeansvarlig Kjetil Hansen. Han har selv AMF fagbrev og bakgrunn som maskinfører.

KABEL: Veflen graver mye kabel. Her et fiberprosjekt med spesielt utstyr i Stange, Hedmark.

– Kjetil deltar på alle halvårssamtaler og er oppdatert på skolesystem, læreplan og OKABs struktur og vårt kurstilbud. Han er også en som utfordrer opplegget og som kommer med konstruktive tilbakemeldinger, sier daglig leder John-Are Silset i Okab region øst.

– *Hva sier lærlingene selv om hvordan de opplever å være lærling i denne bedriften?*

TRIVES GODT

– Lærlingene trives veldig godt i denne bedriften. Veflen entreprenør AS rekrutterer lærlinger fra ulike skoler og fra ulike linjer. I tillegg har de tatt inn lærlinger fra ulike steder på Østlandet, så jeg opplever at de rekrutterer fra mange miljø. Både de lokale ungdommene som vil bo hjemme, men også lærlinger som ønsker å bo borte og ha ulike arbeidstidsordninger, sier han.
 Lærlingene i Veflen består alltid fagbrev og får tilbud om å fortsette. Silset har selv møtt mange tidligere lærlinger i bedriften. Senest en tidligere lærling hos Veflen Entreprenør AS som nå har startet for seg selv og som leies inn av Veflen.

– Det viser at forholdet mellom bedrift og lærling er tett og godt. Jeg opplever at lærlingene får variasjon i både oppgaver

og arbeidssteder geografisk. Jeg er aldri usikker på om lærlingene får opplæring i hele læreplanen. De opplever mestring og tillit, og jeg har selv hørt kollegaer rose ulike lærlinger. Tilbakemeldingene fra lærlingene er alltid gode. De synes at oppfølgingen er god i bedriften, og er spesielt fornøyd med all maskinkjøringen de får. Men det er alltid viktig å påpeke at det er mye annet som skal på plass i denne bransjen. Bedriften har nå også tatt inn en lærling i anleggsmaskinmekanikerfaget og jobber også tett med NAV om kandidater, sier Silset. ■

2018 er Yrkesfagenes år. Ved å kåre Årets lærebedrift ønsker Maskinentreprenørenes Forbund (MEF) å premiere foretak som i særlig grad har utmerket seg i sitt arbeid med oppfølging av lærlinger og/eller lære kandidater. Kåringen av Årets lærebedrift 2018 finner sted i januar på Arctic Entrepreneur 2019.

FAKTA

VEFLEN ENTREPRENØR AS

Nominert av:	MEF region øst
Hjemsted:	Skarnes, Hedmark
Omsetning:	Ca 180 millioner
Antall ansatte:	90
Antall lærlinger:	5 (5,6 % av arbeidsstokken)
Lærlinger i hvilke fag:	4 i anleggsmaskinførerfaget, 1 i anleggsmaskinmekanikerfaget.

Antall som har tatt fagbrev siste tre år: 6 (100 % bestått)

3M™ PELTOR™ WS™ ALERT™ XPI

Nå kan du koble to mobiltelefoner til hørselvernet ditt.

3M™ PELTOR™ WS™ ALERT™ XPI er et headset med støykansellerende talemikrofon og nyeste Bluetooth MultiPoint teknologi. En eller to mobiltelefoner kan kobles til headsettet for å foreta håndfrie mobiltelefonsamtaler i støyfylte omgivelser, uten å måtte avbryte arbeidet.

www.3M.no/WSALERTXPI

3M Science. Applied to life.™

HYDREMA F-SERIE
ALLSIDIGE 10-20 TONN DUMPERE
LAVT MARKTRYKK. HØI OFF ROAD MOBILITET
10 TONN MED 180° MULTITIP (OPT.)

Snakk med dumper spesialisten!

AS Hydrema
www.hydrema.com

Service: 613 14 010

Salg: Knut Ola Nergård
Mobil: +47 952 02 051
Mail: kne@hydrema.com
Område: Nordland, Troms, og Finnmark.

Salg: John Vidar Bakken
Mobil: +47 414 07 070
Mail: jvb@hydrema.com
Område: Norge øvrig.

HYDREMA

Vi lagerfører pumper og utstyr
til entreprenørbransjen

Alltid på lager

33 33 11 33 ems@ems.no
www.ems.no

Senkepumper, motorer, kabler,
lensepumper, trykktanker,
pumpestyringer, slanger og metalleder.

EMS

Pumper til rett pris og rett tid.

Norgesmester!

Nivået var skyhøyt og konkurransen svært jevn. Til slutt kunne Johannes Rønning (20) fra Hareid i Møre og Romsdal juble høyest – 10 000 kroner rikere.

Tekst og foto: Runar F. Daler – rd@mef.no

Over 300 unge, lovende yrkesfaglæringer fra hele landet konkurrerte om å bli best i sitt fag under Yrkes-NM, som ble arrangert på Hellerudsletta i oktober. Blant anleggsmaskinførerfagets 27 dyktige og ambisiøse deltakere var altså Johannes Rønning den aller beste. På de neste plassene kom Ole

Ivar Jorde fra Buskerud og Bendik Børresen Myhre fra Hedmark.

EGET FIRMA ALLEREDE

– Dette var jo litt overraskende, men jeg er veldig fornøyd! stråler den nybakte norgesmesteren til Anleggsmaskinen.

– Pengene? Nei, jeg aner ikke hva jeg skal bruke dem på ennå, smiler han.

Johannes kommer fra gård og har erfaring med maskiner fra tidlig alder. Han har vært lærling hos maskinentreprenøren Graving og Transport AS, men har allerede startet eget firma.

– Jeg startet firmaet Holstad Maskin AS i sommer, sammen med Hans-Ola Holstad. Vi har holdt på med det i ca. fem år, men det var tidligere et enkeltmannsforetak i Hans-Olas navn fordi jeg var for ung, forteller han.

– SKYHØYT NIVÅ!

At deltakerne er dyktige, kan Espen Wicken fra Opplæringskontoret for anleggs- og bergfagene (OKAB) skrive under på.

– Dette er femte gangen jeg er med og arrangerer dette, og jeg har aldri sett så høyt nivå før. Det er rett og slett skyhøyt nivå her, slår han fast.

– Jeg er også imponert hvor greie og sympatiske gutta er. De har konkurranseinstinkt og ønsker å vinne, men samtidig ønsker de hverandre lykke til og de har en meget god tone seg imellom. Jeg vil gi all

honnør til gutta, både i selve konkurransen og måten de har fremstått på. Dette er fremtiden til bransjen.

– Jeg vil også gi honnør til alle som har vært med å bidra her på Hellerudsletta, og da spesielt alle fra OKAB og MEF som har vært med å arrangere denne konkurransen. I tillegg skal Volvo Maskin ha en stor takk, som har stilt med hele ni maskiner her, sier han.

GRAVER, HJULLASTER OG DUMPER

Anleggsmaskinkonkurransen under Yrkes-NM gikk over tre dager, og det ble målt krefter med henholdsvis gravemaskin, hjullaster og dumper.

Første dag fikk deltakerne prøve seg på graving og nedsetting av en kum ved hjelp av to beltegravere (Volvo ECR88D). Lærlingene ble målt på tid, kvalitet og HMS.

1. BEST AV DE BESTE:

Johannes Rønning ble norgesmester i anleggsmaskinførerfaget under Yrkes-NM 2018. På de neste plassene kom Ole Ivar Jorde (t.v.) og Bendik Børresen Myhre.

2. UNNA VEI!

På konkurransens siste dag ble det konkurrert med dumper. Det gikk raskt! Dommerne måtte løpe for å holde følge.

3. BESTE NIVÅ:

Espen Wicken fra OKAB har vært med å arrangere dette fire ganger tidligere, og han har aldri sett et så høyt nivå på deltakerne før.

4. UNGE, LOVENDE:

Her er alle de 27 deltakerne samlet.

På dag to sto parallell presisjonskjøring med hjullastere (Volvo L60H) på programmet. Deltakerne måtte først skifte fra skuffe til pallegaffel, for deretter å løfte et oljefat med en bølge vann oppå. Denne skulle så manøvreres gjennom en løype uten å søle vann ut av bøtta. Deltakerne ble målt på tid og mengde vann som var igjen i bøtta, samt HMS og nøyaktigheten på selve kjøringen.

Tredje og siste dag var turen kommet til parallell presisjonskjøring med dumper (Volvo A25G), hvor lærlingene måtte gjennom en svingete og humpete «hinderløype». Igjen gikk bedømmingen på tid, presisjon og HMS. Det gjaldt altså å være så rask som mulig, men for all del ikke glemme viktige HMS-regler eller kjøre over for mange av de oppsatte kjeglene.

BIDRAR MED MASKINER

– Vi synes det er stor stas å få bidra på denne måten. Vi er jo opptatt av lærlinger generelt, og vi har selv seks lærlinger hos oss på Mastemyr. I tillegg er det jo også litt markedsføring for oss, sier Harald Slåtsveen i Volvo Maskin, når vi spør hvorfor de stiller med alle disse maskinene til konkurransen.

5

7

6

– Jobben min her har vært å instruere gutta i knapper og spaker, og på den måten sørge for sikker bruk av maskinene. Det varierer jo litt hvor mye forkunnskaper lærlingene har på disse maskinene, men Volvo-maskinene er generelt ganske velkjente for de fleste – særlig gravemaskinene og hjullasterne, forteller han.

VEDKUBBESTABLING

Alle tre dagene ble det også gjennomført en konkurranse i stabling av trekubber. Dette var ikke en del av hovedkonkurransen, men det sto nok en del ære og prestisje på spill likevel blant de ambisiøse lærlingene. Sammenlagtvinneren her ble Bård Helge Rossebø fra Hordaland. ■

5. KUBBEKONGE:

Sammenlagtvinneren i vedkubbestablingen, Bård Helge Rossebø fra Hordaland. (FOTO: LEIV PETER BLAKSTAD).

6. SPEAKER:

Leiv Peter Blakstad fra MEF var speaker alle tre dager.

7. MASKINLEVERANDØR:

Volvo Maskin, her representert ved Harald Slåtsveen, stilte med 9 anleggsmaskiner i forbindelse med konkurransen.

8. TOPPMØTE:

Erna Solberg møtte en av deltakerne, Ørjan Tangen Bakken (18) fra Steinkjer.

9. HOLDER VANN:

Det gjelder å holde tunga rett i munnen når man skal frakte en bølge full av vann gjennom en ujevn hinderløype, forlengs og baklengs.

10. MARGINER:

Stig Dybdahl fra OKAB måler hvor mye vann som har skvulpet ut underveis i kjøringen. Jo mer som er sølt ut, jo mer legges til i totaltiden til deltakeren

11. GOD STEMNING:

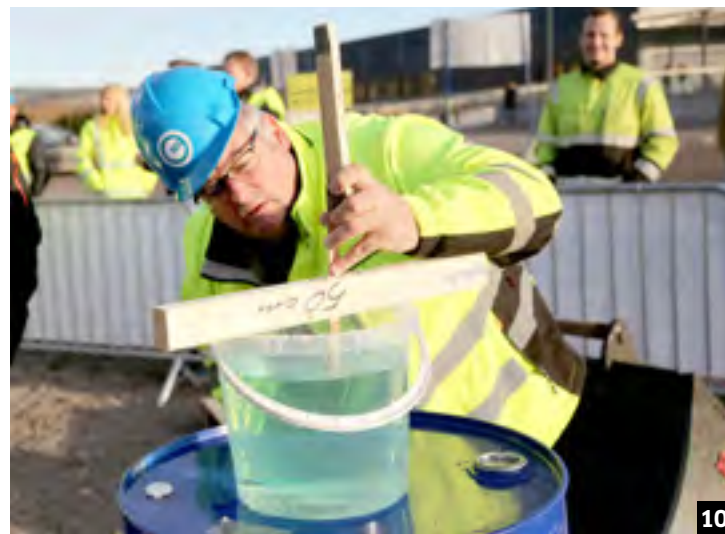
Erna Solberg var i godt slag på Hellerudsletta. Her sammen med administrerende direktør i MEF, Julie Brodtkorb og styreleder i MEF, Arnstein Repstad.

8

9

10

11

Imponert statsminister

Statsminister Erna Solberg lot seg begeistre av anleggsmaskførerlærlingene under Yrkes-NM på Hellerudsletta.

Tekst og foto: Runar F. Daler - rd@mef.no

– Imponerende! utbrøt en engasjert Erna Solberg da hun så de dyktige lærlingene kjøre hinderløype med hjullaster.

ENGASJERT

Statsministeren dukket opp under dag to i Yrkes-NM på Hellerudsletta, og hun fulgte spent med på deler av hjullasterkonkurransen. Hun slo også av en prat med en av deltakerne i konkurransen, Ørjan Tangen Bakken (18) fra Steinkjer, som er lærling hos maskinentreprenøren Rune Bjørnes

AS. Han fortalte at han var mest glad i å kjøre gravemaskin, men Erna Solberg var ikke desto mindre imponert over innsatsen han viste på hjullasteren.

– Ja, det var imponerende. Særlig når du rygget tilbake mellom kjeglene. Du får trøste deg med at ute i jobb så er det ikke en bølge med vann du skal kjøre rundt, sa hun med et smil.

STORT ARRANGEMENT

Det er WorldSkills Norway som står bak

Yrkes-NM, mens Utdanningsetaten i Oslo kommune og Akershus fylkeskommune er medarrangører. Maskinførerkonkurransen er det MEF og OKAB som står for.

Ifølge arrangørene var over 300 av landets dyktigste lærlinger og unge fagarbeidere med å kjempe om medaljer, heder og ære disse dagene på Hellerudsletta. Blant disse var altså 27 unge, lovende anleggsmaskinførerlærlinger. ■

Få oversikt over produksjonen!

ISY ByggOffice

stig.solem@norconsult.com
Telefon: 454 04 650 | isy.no

Norconsult
Informasjonssystemer

***“Alle oppdrag er like viktige om de er store eller små,
- og husk at det umulige tar bare litt lengre tid.”***

**ALT INNEN
FJERNING AV FJELL**

PETTER A OLSEN AIS

BORING & SPRENGNING

1684 Vesterøy Tlf. 69 37 60 57 Mob. 90 05 54 52

www.petteraolsen.no

LÆRLINGEFOKUS: Johs. J. Syltern har i 20 år hatt en intern policy om å ha minimum 10 prosent lærlinger i bedriften. Her er (fra venstre) Lars Egil Vaarum (fagrådgiver OKAB), Ivar Strand (læringsansvarlig i Johs. J. Syltern) og Øystein Syltern (daglig leder i Johs. J. Syltern).

- Ser på lærlingene som en viktig ressurs

- Når Syltern først tar inn lærlinger, så akter de å gjennomføre. På de 18 årene jeg har vært i OKAB er det bare én eller to lærlinger som har slutta uten å ha tatt fagbrev.

Tekst og foto: Runar F. Daler - rd@mef.no

Det sier Lars Egil Vaarum, fagrådgiver hos Opplæringskontoret for anleggs- og bergfagene (OKAB) i Trøndelag. Han er imponert over den kontinuerlige satsingen på lærlinger maskinentreprenør Johs. J. Syltern AS viser. Bedriften, som med sine 140 ansatte er blant de største private arbeidsgiverne på Fosenhalvøya i Trøndelag, har til enhver tid mellom 10 og 15 lærlinger. I over 20 år har de hatt minst 10 prosent lærlinger.

SAMFUNNSENGASJEMENT

- Bedriften har tradisjon for å tilby alle lærlinger fast jobb etter endt læretid. De aller fleste av de ansatte har da også startet som lærlinger. Syltern viser i tillegg samfunnsengasjement og tar inn en del lærlinger uten vanlig skolebakgrunn. Her får de en sjanse, de blir sett og hørt, de får tillit, de får en trygg arbeidsplass, og de får oppfølging slik at de lykkes, fortsetter Lars Egil.

- Enkelte har kanskje et dårlig utgangspunkt og diverse utfordringer, men man sparer samfunnet for mye dersom man kan redde noen fra NAV på denne måten. Ikke minst er det svært meningsfullt å se ungdommen lykkes, at de vokser inn i et yrke og en jobb. Det er dessverre mange ungdommer som aldri kommer dit, sier daglig leder Øystein Syltern.

- Vi har for øvrig fire «voksenlærlinger» her nå; lærlinger som har andre fagbrev, men som ønsker seg over til anleggsbransjen.

MINST 10 PROSENT LÆRLINGER

- Hvorfor tar dere inn lærlinger?

- Det er jo for først og fremst for å rekruttere. Det er både viktig og nødvendig å få inn ferskt blod. Hadde vi ikke tatt inn lærlinger, ville det nok vært alvorlig mangel på arbeidskraft her i firmaet. Ved å ta dem inn allerede som lærlinger får man i tillegg formet dem i stor grad sånn som man vil, sier Øystein, som presiserer at de setter stor pris på å bli nominert som årets lærebedrift.

- Vi har alltid hatt mange lærlinger, og har en intern policy om alltid å ha minimum 10 prosent lærlinger i bedriften, noe vi vel har hatt de siste 20 årene. Det er naturligvis en egeninteresse i det å skape gode fagarbeidere. Men det er også et samfunnsansvar. Det er en forholdsvis liten befolkning her i Nord-Fosen, og vi ønsker at så mange som mulig skal lykkes. Har vi den minste forhåpning om at det kan være mulig, så ønsker vi å gi dem sjansen. Men de må også vise vilje til å bidra selv. Vi har ikke lykkes hver gang, men stort sett går det bra. Noen krever imidlertid sterk styring. Bare det å få ungdommene til å ha en normal døgnrytme og et normalt kosthold, som vi har en del fokus på, kan være en stor utfordring.

- FÅR SJANSEN TIL Å PRØVE SEG

- Hva ser dere etter når dere tar inn lærlinger, og hvordan er kvaliteten på dem dere tar inn?

- Karakterer legger vi ikke vekt på, men fravær er veldig sentralt. De må klare å møte opp om morgenen. Når det kommer så langt som at vi skal ta dem inn som lærlinger så kjenner vi dem som oftest godt fra før. Vi har tett kontakt med skolen, og vet mye om de fleste derfra. Mange har også vært her på utplassering i to perioder på tre uker, og da får vi et godt inntrykk av dem. Det er en veldig bra jobbsøknad, forteller Øystein.

TRIVES: Lærling i anleggsmaskinmekanikerfaget Asle Staven skal ta fagbrevet til våren. Han trives som plommen i egget i Sylterns nye verksted.

HEI SVEIS: Lærling Asle Staven sveiser på en stor gravemaskinskuffe på verkstedet.

HELST FRA FOSEN

– Vi prioriterer for øvrig elever som er fra Fosen, aller helst Nord-Fosen, for erfaringsmessig er det dem som er mest stabile, som blir værende lenge, fortsetter Øystein.

– Det er en Vg2 anleggsteknikk-linje på Åfjord videregående skole, som ligger like over veien her borte. Linjen ble opprettet i 2000, og var et spleiselag mellom entreprenørene i området og fylkeskommunen. Behovet var jo der, og det har også vist seg med tiden. Da den ble startet var det 12 elever der. Nå er det 45. Dette er positivt både for bransjen og skolen; en vinn-vinn-situasjon.

OPPFØLGING

– *Hvordan er rutinene for mottakelse av nye lærlinger og hvordan følges de opp?*

– Første dag på jobb får de en gjennomgang av stillingsinstruks og HMS, samt generell informasjon om bedriften. Deretter blir de kledd opp og sendt ut på et anlegg, hvor de også får en gjennomgang av rutinene der. Det er ingen fast fadderordning, men vi setter gjerne en person på anlegget til å følge opp lærlingen spesielt. To ganger i året har Lars Egil og jeg faste samtaler med lærlingene, hvor vi reiser ut på anlegget der de er, forteller Ivar Strand, som er lærlingeansvarlig i Johs. J. Syltern.

– De får gjerne litt enkle arbeidsoppgaver til å begynne med. De kan kanskje kjøre en vals og gjøre litt forskjellig forefallende arbeid. Vi må se an hvordan lærlingen er, for de er jo så ulike. Vi har for øvrig stort fokus på HMS her i bedriften og har nå

passert 860 dager side forrige skade med fravær. Sykefraværet i september var kun 1,7 prosent.

REKRUTTERINGSDAGER

– Jeg tror vi er ganske flinke som bransje når det gjelder lærlinger og hvordan de tas vare på. Samfunnsengasjementet er stort i anleggsbransjen, og det samme er viljen til å rekruttere. Her på bygda er det nok også litt mer tålmodighet og litt mindre kynisme enn i de større byene, noe jeg tror kommer lærlingene til gode, sier Øystein.

– Vi arrangerer forresten egne rekrutteringsdager. Hvert år har vi en dag for niende og tiendeklassinger fra to skoler i området, samt Vg1-elever fra Åfjord videregående skole. Da får de kjøre simulator som vi låner fra OKAB, og kanskje mindre anleggsmaskiner under fullstendig kontrollerte former. I tillegg har vi en egen dag kun for barnehagebarn i området, noe de synes er veldig stas. Da snakker vi skikkelig langsiktig rekruttering, smiler han.

– SER MENNESKET

– *Hvordan blir lærlingene fulgt opp i denne bedriften, sett fra OKABs ståsted?*

– Johs. J. Syltern er en trygg, sikker og forutsigbar arbeidsplass. Lærlingene får varierte arbeidsoppgaver og de får tillit. De blir inkludert og behandlet med respekt som medmennesker og voksne, og som likestilte kollegaer fra første stund. Bedriften har en egen lærlingeansvarlig, Ivar Strand, som følger dem opp, slik at de får deltatt på kurs, at de har alle papirer i orden og at de får kjørt alle de maskintyper de trenger, sier Lars Egil.

– Syltern ser på lærlingene som en viktig ressurs. Der er de utrolig dyktige. Bedriften viser også storsinn ved å tørre og satse på dem som ikke har gått det vanlige skoleløpet. Hvis det er noen som ikke tilpasser seg i en bedrift eller ikke får jobb andre steder, så ringer jeg gjerne Øystein og spør om han vil ta dem inn. Og det gjør han stort sett. Øystein tar alltid inn vedkommende til en prat. Han ser selve mennesket og klarer som oftest å få det beste ut av dem. Det er litt av grunnen til at bedriften er nominert til årets lærebedrift.

– BLIR HØRT OG INKLUDERT

– *Hva sier lærlingene selv om hvordan de opplever å være lærling i denne bedriften?*

– Jeg har inntrykk av at lærlingene opplever en lærerik, trygg og inkluderende læretid i bedriften. De får i stor grad

medvirke til sin egen arbeidsdag og de får varierte arbeidsoppgaver. De får prøve mye forskjellig, og enten de ønsker å kjøre gravemaskin, hjullaster, dumper, doser eller andre ting, så får de stort sett sjansen til å prøve. De får klare, tydelige beskjeder, og gode forklaringer på hva de skal gjøre, sier Lars Egil.

– Syltern har tradisjon for å tilby alle lærlingene fast jobb etter endt læretid. Bedriften oppfordrer også til videreutdanning for de som er motivert til det, som for eksempel teknisk fagskole eller MEFs mellomlederskole. ■

2018 er Yrkesfagenes år. Ved å kåre Årets lærebedrift ønsker Maskin-entreprenørenes Forbund (MEF) å premiere foretak som i særlig grad har utmerket seg i sitt arbeid med oppfølging av lærlinger og/eller lærekandidater. Kåringen av Årets lærebedrift 2018 finner sted i januar på Arctic Entrepreneur 2019.

FAKTA

JOHS. J. SYLTERN AS

Nominert til Årets lærebedrift 2018 av:	MEF region Midt
Hjemsted:	Åfjord, Trøndelag
Omsetning 2017	NOK 571 mill.
Antall ansatte:	140
Antall lærlinger:	16 (11,4 % av arbeidsstokken)
Lærlinger i hvilke fag:	13 i anleggsmaskinførerfaget, 3 i anleggsmaskinmekanikerfaget.
Antall som har tatt fagbrev siste tre år:	19 (100 % bestått)

Enda bedre. Hver dag.
For å redde liv langs vegen.

Norges største rekkverksentreprenør

agjerde.no

Joda, masse i hjulgraver- hengeren ER tillatt

Morten Ødegård Oliveren kjørte et lass dikerensk i et VA-prosjekt i hengeren bak hjulgraveren. På vei til riggplassen fikk han stoppordre av SVVs utekontroll, og beskjed om at massetransport ikke er tillatt. Kun redskap skulle være tillatt i hengeren, hevdet kontrolløren. Han tok feil.

Tekst: Jørn Söderholm – jos@mef.no

FOTO: SVV

MASSETRANSPORT: Om det er masse eller skuffer på tilhengeren spiller ingen rolle. Så lenge vekten er innenfor kan den kjøres på offentlig vei. (ALLE FOTO: JØRN SØDERHOLM)

I STUSS: Morten Ødegård Oliversen ble stoppet av SVV-kontrollør i Østfold.

SARPSBORG: Når så du sist en hjulgraver kjørende på en vei, med et lass singel, pukk eller grøfterensmasse i hengeren?

Ikke så lenge siden, vel...?

Det er et vanlig syn. Og det er helt vanlig prosedyre for Morten Ødegård Oliversen fra Sarpsborg. Han kjører en godt brukt Cat hjulgraver i sitt eget lille selskap.

INNLEID BAKMASKIN

Nå for tiden er han innleid som bakmaskin hos Eivind Engseth Entreprenør AS, på et VA-prosjekt på Klavestadhaugen sør for Sarpsborg. Her skifter de vann- og avløpsledninger i et boligfelt. Det vil si en jobb spredt utover et område, og som involverer flere veier og gater.

Prosjektet har riggplass noen hundre meter unna grøfta der vi traff Oliversen en dag i august. Veier og gater blir delvis stengt av etter hvert som arbeidet skrider fram. Mellom gravestedet og riggplassen kjøres det på offentlige småveier med 30 eller 50 km/t fartsgrense.

“IKKE TILLATT PÅ VEI”

– Jeg ble stoppet av SVVs utekontroll, fra Hafslund trafikkstasjon. Kontrolløren påpekte at massetransport på hengeren ikke er tillatt på offentlig vei. Kun redskaper er tillatt, sa han. De to kontrol-

FREMGANG ER FREMTIDEN

Menzi Muck Scandinavia
Truls Østerud Tlf. +47 46952309
E-post: tos@menzimuck.com

lørene ga ingen henvisning til lovhjemmel eller noe. Kun beskjed om at massetransport ikke er tillatt på offentlig vei, en advarsel og beskjed om å “lese meg opp”.

– *Hva var begrunnelsen?*

– At maskinen ikke er registrert. Da har jeg ikke lov til å frakte masse i en registrert tilhenger bak maskinen. Det hadde vært greit med traktor, men ikke med en masseforflytningsmaskin, sa de.

Oliversen fortsatte kjøringen, og satte i gang med egne undersøkelser av regelverk. Lette rundt på nettet og ringte Vegdirektoratet. Men han fant ingen regler som tilsier at det skal være tillatt å flytte egne redskaper, men ikke tillatt å ha masse på hengeren.

– *Hva tenker du nå i ettertid?*

– Tja. Jeg kommer til å fortsette som jeg har gjort. Så får de bare komme igjen. Men da må de finne fram en lov som sier at jeg ikke kan kjøre masse i hengeren. Da skal jeg forholde meg til det. Det vil i så fall gjelde mange andre enn bare meg, sier Morten Ødegård Oliversen.

IKKE SKILLE MELLOM UTSTYR OG MASSE

Hos Vegdirektoratet får Oliversen full støtte.

– Med utgangspunkt i forskrift om bruk av kjøretøy er det ikke noe skille mellom transport av utstyr og masse i tilhenger, sier Elisa Eylands Brandsås i seksjon for tilsyn og kontroll i Statens vegvesen Vegdirektoratet.

Hun minner om at kjøretøy definert som motorredskap ikke kan transportere gods som overskrider lengde, bredde eller vekt i Kjøretøyforskriftens paragraf 5-4.

Hva med tilhengeren da? Er det noen føringer i regelverket her på hva som kan og ikke kan være i den hengeren hvis den henger bak en hjulgraver?

– Nei. Heller ikke bestemmelsen om trekking av tilhenger i forskriftens § 4-2 legger noen føringer på hva man kan transportere. Kun om man kan trekke tilhenger, og i noen tilfeller hvor tung denne tilhengeren kan være. Vekten på gravemaskinen må være dokumentert av fabrikanten, og dette legges til grunn for hvor tung tilhengeren kan være, sier Brandsås.

KONTROLLØREN: – SMEKKFULLT LASS

Kontrollørene på Hafslund trafikkstasjon har en litt annen oppfatning av saken enn Morten Ødegård Oliversen. Det var ikke noen “klatt med grus” i hengeren, men et breddfullt lass. Noen advarsel har aldri blitt gitt, kun informasjon.

– Maskinen kjørte med hengeren smekkfull av masse, og så veldig tung ut. Vi snakket

KOMATSU®

**FRA KOMATSU
- ENER I MILJØTEKNOLOGI**

Park og anlegg 2018

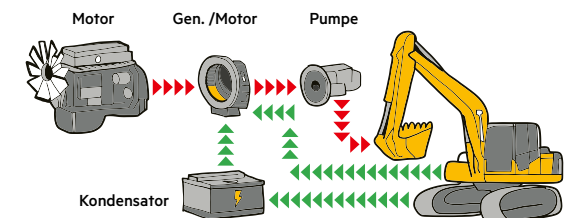
**BESØK OSS
PÅ STAND
D 01-24**

PROUD TO PERFORM

HB365LC-3

Entreprenørens miljøavtrykk blir satt mer og mer fokus på i anbudsrunder og anleggsbransjen generelt. Komatsu har lenge vært førende på miljøteknologi og har nå satt inn et ekstra gir i denne utviklingen. De nye Hybridgraverne fra Komatsu kan gi opp til 40% mindre drivstoff-forbruk og spare miljøet for store CO²-utslipp.

- Pålitelige og slitesterke Komatsu hybridkomponenter
- Tilfredsstillende EU Steg IV
- Betydelig reduksjon i drivstoff-forbruk og utslipp
- Alle hybrid-komponenter med 5 år/10 000 timers garanti (det som kommer først)
- Komatsu trådløst maskinkontrollsystem m/3G mobilkommunikasjon

HESELBERG MASKIN AS

Tlf: 22 88 72 00 \ www.hesselbergmaskin.no

med ham for å informere og for å sjekke om lasset var innafor grensene for maskinen og hengeren. Vi ga aldri noen advarsel, har ikke opprettet noen sak på dette og har ikke gjort noe vedtak. For meg er dette en storm i et vannglass, sier kontrolløren.

Han ber om at vi ikke bruker navnet hans i artikkelen.

- *Er det noe uklart eller diffust i regelverket?*
- Nei, forsåvidt ikke. Men når man opererer på vei med lass av den størrelsen, så bør man ha med seg dokumentasjon på at det er godkjent fra produsentens side. Her er det produsentens ansvar at dokumentasjonen foreligger.
- *Har du forståelse for at det oppleves dramatisk for maskinfører når du som myndighetsperson står der og sier det han gjør er ulovlig, og ber ham “lese seg opp”?*
- Jaja, ingen problem med det. Men her er det uansett viktig for maskinføreren å kjenne regelverket. Bruken av utstyret må være tilpasset det den er godkjent for, og dokumentasjonen må være på plass. Fra vår side var det aldri noe annet enn informasjon. Vi er aldri ute etter å ”ta” noen, sier kontrolløren.

– **HALVT LASS**

Oliversen tilbakeviser kontrollørens forklaring.

– *Smekkfullt?* Nei, jeg hadde et halvt lass med dikerensk. Ikke særlig tungt, med mye tørr jord og tuster. Dokumentasjonen på om maskinen kunne trekke hengeren spurte de aldri etter. “Informasjonen” de ga var et klart forbud mot det jeg drev med, uten henvisning forøvrig. Skulle det vært informasjon ville jeg forventet en orientering om hva som er lovbruddet, hvilke regler som brytes og konsekvensene ved lovbrudd. Her var det ingenting, gjentar Morten Ødegård Oliversen.

FLERE STEDER I LANDET

Historien fra Østfold ble publisert på Anleggs-maskinens nettutgave tidligere i høst.

Etter det har vi fått en hel del leserreaksjoner som tyder på at Morten Ødegård Oliversen ikke er alene om å møte pussige meldinger fra SVV-kontrollører om masse i hjulgraver-henger.

Flere steder i landet melder folk at de har blitt stanset av SVV når de har kjørt med hjulgraver med henger på offentlig vei. Her blir det det sagt fra SVVs folk at kun utstyr er tillatt, ikke masse.

Vi har ikke grunnlag for å si at det er noe som foregår overalt og konsekvent, men historien gjentar seg i alle fall ulike steder i landet.

Vi ba derfor SVV Vegdirektoratet om ytterligere klargjøring og presisering om adgangen man har til å ha med seg masse i hengeren, og om det er andre regler enn Kjøretøyforskriften som gjelder her.

Kortversjonen er det samme budskapet.

GODKJENT

Dersom henger og last er i henhold til produsentens godkjenning – og innafor det som er tillatt på den aktuelle veien – så er det bare å kjøre.

- *Lengre, bredere eller tyngre enn tillatt på den veien?* Ikke tillatt. Heller ikke med generell dispensasjon.
- *Tilhenger tyngre enn godkjent av produsent?* Ikke tillatt.

1. INNLEID:

Oliversen kjører som innleid bakgraver på VA-prosjekt nær Sarpsborg.

2. RETT:

Flere steder i Norge har SVV-kontrollører påstått at man kun kan frakte utstyr på offentlig vei, ikke masse. Det er feil. Person eller firma på bildet er ikke berørt i artikkelen.

Om det er pukk eller skuffer i hengeren spiller ingen rolle, så lenge det vektmessig er godkjent av produsent og innafor veiens BK. Det vil altså være lurt om maskinføreren har med en dokumentasjon på produsenten på hva som er tillatt vekt på den aktuelle maskinen og tilhengeren.

– *Er slike vurderinger utelukkende opp til vurdering og skjønn hos kontrollører lokalt? Har Vegdirektoratet sagt noe utover i organisasjonen vedrørende den kjøretøykombinasjonen?*

SKAL HA LOVHJEMMEL

– Alle vedtak fattet av utekontrollen i Statens vegvesen skal ha hjemmel i lov eller forskrift. Våre kontrollører er pålagt

å gjennomføre tilpasset opplæring gjennom Trafikant- og kjøretøystudiet, og som også inneholder dette kontrollpunktet. Vi kommuniserer jevnlig informasjon om ulike kjøretøykombinasjoner ut i organisasjonen. Også om hjulgraver med tilhenger, sier Elisa Eylands Brandsås.

– *Hvilken dokumentasjon anbefaler VD at medbringes i maskin, for framvisning ved eventuell kontroll ute på vei?*

– Ved en kontroll må det kunne dokumenteres av fabrikanten at maskinen har lov å trekke tilhenger, samt hvor tung tilhengeren kan være, sier hun.

DOKUMENTASJON

Igjen er det altså et spørsmål som koker

ned til dokumentasjon. Sørg for at hjulgraveren har med dokumentasjon på godkjent hengervekt, så kan den fritt frakte hva som helst innenfor godkjente vektgrenser.

Dette er grei skuring på maskiner levert med hengerfeste. Da skal dokumentasjon på godkjenning følge med maskinen, eller er evt enkelt å skaffe i ettertid. Dette får vi bekreftet fra Pon Equipment og Nasta.

Om maskinen kjører med ettermontert hengerfeste må du også sørge for dokumentasjon. Kjører du med udokumentert, hjemmelaget hengerfeste stiller du svakt overfor SVV-kontrolløren, uansett hvor god du er til å sveise. ■

VEITEKNISK INSTITUTT

TILBYR MÅLING AV

STØVNEDFALL OG STØY FRA PUKKVERK

Våre målinger er i henhold til krav i Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften Kapittel 30).

VEITEKNISK INSTITUTT

Alt innen teknologi og infrastruktur

VEITEKNISK.no

Fjordveien 3, 1363 Høvik | Tlf: 67 10 10 90 | E-post: post@veiteknisk.no

VÅRE KONSULENTER:

- har lang erfaring
- kan engasjeres på timebasis
- reiser landet rundt på målinger

ABBI TANKHENGERE

Godkjent etter ADR-forskriftene

Løfteører og toveis gaffeltruck lommer

PROCUT AS

dieseltank.no

TØMMER- OG STEINGRIPERE

ROTOMASTER
- minst en klasse over
Monteres enkelt på grave-
maskiner fra 3-55 tonn,
samt hjullastere.

**VÅRE SOLIDE STEIN-
OG TØMMERGRIPERE**
leveres til 1-25 tonns maskiner
Kort leveringstid
Lagervare

AVD. NORD
Skattørvegen 58-62, 9018 Tromsø
Tlf. 776 02 780
Geir Emil Nordby: 926 94 600 - geir@traasdaHL-as.no
Atle Hanssen: 916 95 865 - atle@traasdaHL-as.no

AVD. SØR
Knivsøveien 4, 1788 Berg i Østfold
Tlf. 482 84 968
Snefrid Bratlie: 482 84 968
snefrid@traasdaHL-as.no

følg oss på: www.facebook.com/TraasdaHLAnlegg/
TRAASDAHL AS
- En profesjonell leverandør av kvalitetsprodukter

Sprengningsentreprenør

Vi utfører alle typer
bore- og sprengningsarbeider

Les mer på www.kjellfoss.no

KJELL FOSS

Kileveien 77, 3175 Ramnes
Telefon: +47 33 39 62 66 | E-post: post@kjellfoss.no

www.kjellfoss.no

HARDLIFE
Hard equipment with long life

NORGES STØRSTE LAGER AV GRAVEMASKINUTSTYR

www.hardlife.no | salg@hardlife.no

GRAVESKUFF
FRA Kr 2,900

RAKER
FRA Kr 7,900

TREKUTTER
FRA Kr 28,900

KABELSKUFF
FRA Kr 5,900

Emilcaddy®
FRA Kr 4,990

Carrytank®
FRA Kr 6,490

Tankube®
FRA Kr 39,900

GJØR DEG KLAR TIL VINTEREN!

REWIN HYDRAULISK HAMMER

PÅ LAGER
2 ÅRS GARANTI

- Driftsøkonomisk
- Ekstra Kraftig Slagkraft
- Justerbart Trykk

RWB40	RWB45	RWB68	RWB75	RWB100	RWB140	RWB155
0.8-2.5 Tonn	1.2-3.5 Tonn	4-7 Tonn	6-9 Tonn	11-16 Tonn	18-25 Tonn	28-35 Tonn
210 Kg	230 Kg	330 Kg	465 Kg	1000 Kg	2050 Kg	2900 Kg
Kr 25,900	Kr 27,900	Kr 32,900	Kr 36,900	Kr 59,900	Kr 98,900	Kr 164,900

Nye Maskiner Til Bruktpris!

- Velegnet til snørydding
- Effektive Redskapsbærere
- Mye Utstyr Tilgjengelig
- 1 Års Garanti

LASTEKAPASITET

WL08
800 Kg
WL12
1200 Kg
WL16
1600 Kg

VI SELGER NYTT UTSTYR TIL BRUKTPRIS! RING OSS IDAG!

56 14 8000

ALLE PRISER ER EKS MVA

GASSELLE BEDRIFT
3 ÅR PÅ RAD

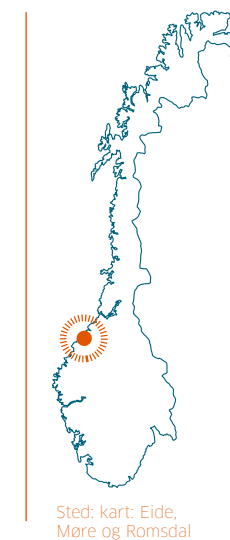

FORMANN: Arne Mekvik, anleggsleder i L. A. Nordhaug AS. Stifter, formann og ubestridt høvding i Facebook-gruppa "Den som kunne kjøre Brøyt også fortsatt kan kjøre maskin uten Rototilt". Der prates det om veldig mye annet enn tiltrotatorer.
(FOTO: JØRN SØDERHOLM)

Høvdingen av digital tullprat

Arne Mekvik (63) oppdaget at mye av tullpraten på brakka hadde blitt borte. Folk var mer opptatt av mobilen. I ren bekymring startet han "Brøyt-gruppa" på Facebook, og håpet på et par hundre medlemmer. Nå er over 30 000 med på den digitale brakkepraten. – Mye tull, litt seriøst. Akkurat som livet mitt har vært, sier Arne Mekvik.

Tekst: Jørn Søderholm – jos@mef.no

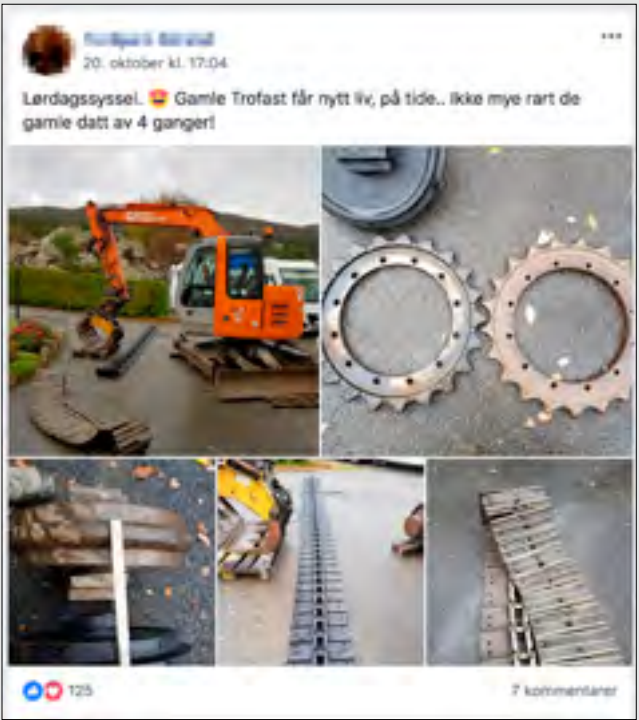

EIDE: – Vi bygger et industriområde her. Har holdt på siden i januar. Bare blautmyr og fjell. Verste skiten du kan holde på med. Arne Mekvik byr på Nescafé og kjeks, og ønsker velkommen inn på ei lita brakke i nærheten av Eide. Om du ikke er lokalkjent i Møre og Romsdal, så er vi litt nærmere Molde enn Kristiansund.

BRASSEBESØK I JULI

Denne lørdag formiddagen i juli er vi på brassebesøk for å snakke om noe som er fullstendig uavhengig av geografi, og som har gjort Arne Mekvik til en smule kjendis blant anleggsinteresserte nordmenn over hele landet.

FORIS

BRØYT-GRUPPA: Et tilfeldig eksempel på ting delt en dag i oktober. Screenshot fra Brøy-gruppa på Facebook.

Det optimale klima i din maskinpark

Med Webasto varmesystemer til entreprenør maskiner, er du alltid klar til start, selv på de kalde vinter morgener.

Foruten varme i førerhuset, skånes maskinens motor og utslipp av forurensede stoffer senkes markant.

www.webasto.no

Et av landets ledende firmaer innen fjellsikring

Maskinentreprenørfirma med nesten 40 års erfaring

Vi utfører fjellsikring fra lift og tau

- Spylersk
- Steinsprang og isnett
- Ras- og fanggjerd
- Tunnelvasking
- Spettrensk
- Fjellbolter og -bånd
- Vann- og frostsikring
- Sprenging og demolering
- Vegetasjonsrydding
- Wirenett

Ta kontakt om det er noe vi kan gjøre for dere:
post@gjerdn-fjellsikring.no
Tlf: +47 400 03 780
Karen Sogns vei 49, 3275 Svarstad

”Den som kunne kjøre Brøyt og som fortsatt kan kjøre maskin uten Rototilt.” Hvis du bruker Facebook og er det minste interessert i anleggsbransjen, så vet du antakelig hva det er. Eller om du har hørt Atle Antonsen og Johan Golden på radio, eller lest om den i Dagbladet.

Til eventuelle lesere som måtte på hva den pussige setningen betyr, kan vi opplyse at det er navnet på en gruppe på Facebook. Der er det noe over 30 000 medlemmer som bruker både arbeids- og kveldstid på å skrive, kommentere, dele bilder og lufte meninger. Eller kverulere. Litt kranling fyker også mellom de virtuelle veggene i gruppa, og en smule fyllevås fredags- og lørdagskvelder.

– Det har gått litt over forventning. Jeg trodde kanskje et par-tre hundre mann skulle bli med. I sommer rundet det 30 000, sier Arne.

UBESTRIDT FORMANN

Ja, det var han som startet opp gruppa i 2015, og det er han som er ubestridt formann og høvding i gruppa. Han gleder seg hver dag over en medlemsmasse med stor spredning. Til og med MEF-sjefen er med. – Alt fra konfirmanter på 14-15 til pensjonister på over 70 år. Til og med Julie B i MEF har blitt medlem! Jeg har blitt sjokkaskadd av å se hva MEF har fått til med henne til rors. Før var MEF for storkarene. Nå er majoriteten av medlemmene sånne småfirmaer som oss. Jeg har sagt til alle de unge at de må komme seg inn i MEF og støtte opp, sier han.

Arne omtaler seg selv som steike døv, preget som han er av et langt yrkesliv med håndholdt boring uten hansker og hørselvern.

HAR FAKTISK KJØRT BRØYT

Han mener selv han var en god maskinfører, blant annet som følge av han i ung alder faktisk kjørte Brøyt. Kan hende han kjørt det meste som har kommet ut av Søyland-fabrikken på Jæren.

– Beltegraveren Brøyt X4T, for eksempel. Hvor mange har kjørt den? Den ble bygget i 19 eksemplarer, opplyser Arne.

Med tanke på alderen på mange av medlemmene i gruppa og hvor mange Brøyt-er Brødrene Søyland produserte før Åkerman og Volvo overtok, så er det nok bare en brøkdel av medlemmene som faktisk har kjørt en Brøyt. Formodentlig er flere kapabel til å kjøre uten tiltrotator.

– Er du overrasket over at gruppa har blitt så stor?

– Nei, vet da faen... At det skal ha blitt så stort på tullprat..? Det er jo alltid noen som blir sure, og vil ha litt mer seriøst. Men de må ta det med ro. Vi trenger BÅDE seriøst og tullprat. Du kan selv velge når du vil stoppe. Her har jeg fått det som jeg ville: Mye tull og litt seriøst. Akkurat som livet mitt har vært. Men at jeg skulle ha blitt MEF-frelst på mine gamle dager, det er det verste.

ANLEGGSTRANSJEN

Det har stort sett vært anleggsbransjen for Arne. Helt siden han som guttunge satt på med traktoren, og tidlig lærte å kjøre.

Onkelen drev Mekvik Maskinstasjon, med verkstedet mellom husene. At Arne ble sveiseblind som guttunge hjalp ikke: Derfra var det gjort.

Han jobber gjennom sitt eget firma, men har vært innleid hos L. A. Nordhaug AS i 22 år. Der er de rundt 30 mann nå, og var oppe i 45 på det meste. Arne var egenhendig med på å bygge Atlanterhav-sveien, noen kilometer unna. I 2003 ble han hjerteoperert. Men det gikk litt sakte i tiden etter operasjonen.

– Jeg var tilbake på jobb etter 28 dager. Det lakk i såret, så jeg turte ikke ta så hardt i. Ideen til Brøyt-gruppa fikk han i matpau-sen en dag i 2015. Det kan ha vært en dag det var litt stille på brakka.

TULLPRATEN BORTE

– Jeg oppdaget at tullpraten på brakka hadde blitt borte. På grunn av mobilen. Folk satt å glante ned i i mobilen i matpau-sen, i stedet for flere og skryte over bordet.

– *Hva med din egen rolle i gruppa?*

– Akkurat som jeg er anleggsleder på jobb: Småsint, men snill. Jeg småsmeller litt hver dag. Det er tryggere det, enn å gå å bygge opp inni seg til den store eksplo-sjonen. I gruppa var det en del tøffinga i starten. Jeg heiv dem ut, og vant over idiotiet. Noen av dem ba om å få komme tilbake. De har nå blitt gode venner.

– *Hvor mye tid bruker du på gruppa?*

– Alt for mye! Jeg går gjennom alle innlegg og kommentarer hver dag. Alt. Alle får like mye oppmerksomhet. Det handler om respekt for folk.

– *Kommer det like mye hver dag?*

FREDAGSKVELDENE...

– Nei, det varierer. Fredagskveldene kan det være mye... Men det er bedre med skitprat på gruppa enn at folk går ut og slåss på byen i fylla. Sånn sett er gruppa bra for samfunssikkerheten.

Selv bruker han gjerne tid på gruppa, og får rikelig av både vennskap og mye annet positivt. 99 prosent tullprat og litt seriøst er en akkurat passe blanding.

– *Var det nok nå? Jeg har pratet kjeften av ledd her.*

Vi tar en kjeks til og en kjeft kaffe, før vi går ut for å ta bilder. Snart er det nye poster og innlegg som skal gås gjennom. ■

LØRDAG: Vi møtte Arne Mekvik på brakka en lørdag formiddag i juli.

SE I MØRKET

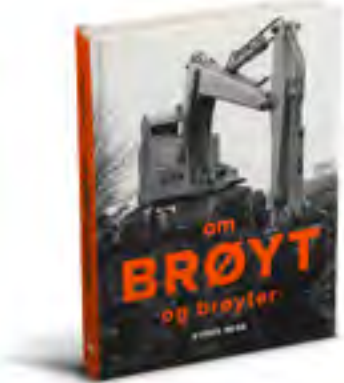
KSE - lamper

TERRAFIRMA AS

WWW.TERRAFIRMAAS.COM

Tlf. 91 11 87 33

BOK: En hyllest til menneskene bak og rundt Brøyt. (FOTO: JÆREN FORLAG AS)

Ny bok om Brøyt

Brøyt slutter visst aldri å fascinere og engasjere. Nå har Jæren Forlag AS gitt ut boken "Om Brøyt og brøyter", ført i tastaturet av Kyrre Nese.

Boken forteller historien om Brøyt, brødrene Søyland, fabrikken og alle gravemaskinene produsert gjennom 50 år.

– Fortellingen handler om nyskaping og menneskelig pågangsmot. Om en bedrift med eventyrlig vekst, som deretter utsettes for sterk konkurranse og medfølgende turbulens. Så var det hele slutt våren 2000, sier forlaget om boken.

Brøytmaskinene preget siste halvdel av det forrige århundret. I en periode var ordet «brøyt» synonymt med gravemaskin, uavhengig av fabrikant.

– En teknisk revolusjon rullet over Norge disse årene. Muskelkraft ble erstattet av maskinkraft i landbruk og anleggsvirksomhet. Boken er en hyllest til alle menneskene i, rundt og bak brøytene som har bygget vårt moderne samfunn, sier forlaget.

VIKTIG PRESISERING

I forrige utgaves reportasje fra Loendagene hadde én viktig opplysning dessverre falt ut: Vinneren av den eldste klassen i maskinførerkonkurransen. Dette er riktig liste over klassevinnerne:

4-5 år: Mathias Dyrkorn. 1:47

6-7 år: Nikky Vatn. 1:12

8-9 år: Adrian Edelston. 0:25

10-11 år: Henrik Kvame. 0:24

12-14 år: Adrian Birkeland Haugland. 0:20

PREMIEUTDELING:
Sjefen sjøl, administrerende direktør Julie Brodtkorb sto for premie-utdelingen etter maskinførerkonkurransen.

DIESELTANK med rom for AdBlue

Diesel og AdBlue i godkjent ADR tank

Tank i container med oppvarmet rom for AdBlue

SIKKER LAGRING OG TRANSPORT

VERA
TANK

Tlf. 92 41 98 00 | www.veratank.no

RYKKETE: Presisjonskjøring var ikke helt enkelt. Testmaskinen hadde bare 12 timer på telleren.

Hjulgraver på hugget

Yanmar B95W er en fin allroundmaskin. Smidig, stabil og pigg liten hjulgraver. Den er på hugget i både graving og kjøring, takket være doble hydraulikkpumper.

Tekst: Thomas Bladh og Jørn Søderholm - jos@mef.no

Yanmar B95W stiller i titonnklassen, som passer til arbeider der det trengs både smidighet, styrke og rekkevidde. En ypperlig servicemaskin.

Yanmaren er enkel i daglig tilsyn, har en ergonomisk bra hytte med tydlige instrumenter og knapper.

HYTTE

Innsteget til hytta er bra. Inn og ut går uten problemer. Ledestenger og håndtak sitter sånn at trepunktsgrepet fungerer. Vel på plass i stolen sitter man bra. Testmaskinen manglet imidlertid nakkestøtte og dermed den beskyttelsen den gir for nakken.

Førerstolen har midjebelte. Det er lett å glemme, da maskinen ikke har noen lyd eller lampe som varsler om at beltet ikke er festet.

Det er enkelt å finne behagelig førercomfort i maskinen. Bak stolen er det et lite oppbevaringsrom der eksempelvis matboks og termos kan oppbevares. Det er bra.

Hytter på maskiner i denne størrelsen kan ofte oppleves som trange. Det er ikke tilfelle på denne. Store vinduer gir bra lysinnslipp og god sikt rundt om.

Knapper sitter lett tilgjengelig, og displayet er tydelig og lett å forstå. Spaken for å velge forover og bakover i transportstilling kunne hatt en bedre plassering.

HYDRAULIKK

Testmaskinen var flunke ny, med kun 12 timer på telleren. Den kjentes derfor noe uharmonisk i visse bevegelser. Spesielt svingen var rykkete. Litt omstendelig var det før vi ble enig med maskinen om at den trenger 1500 o/min for å flyttes under graving.

Presisjonskjøring med maskinen var ikke helt enkelt.

En "Smart Control"-funksjon gjør at føreren kan stille inn eksakt hvordan han/hun vil at maskinen skal gå. Med dette systemet skal hver fører kunne sette sine egne preferanser.

Maskinen opplevdes bedre i løpet av de to dagene vi kjørte den. Å gi en helt presis og rettferdig beskrivelse her er ikke lett på så kort tid.

En fordel ved denne maskinen er at den har doble hydraulikkpumper. Det gjør det enklere å kjøre graveaggregatet og hjulene samtidig. Den er kjapp og smidig, og en ypperlig servicemaskin.

FORTS

MOTOR OG DRIVLINJE
Støynivået er behagelig både i og utenfor maskinen. Firesylindret turbodiesel på 100 hk, går stille og mykt. Maskinen er pigg i kjøring, og utrolig smidig takket være firehjulsstyring. Den snur seg greit rundt selv på små flater.

I transport kommer den kjapt og greit opp i transportfarten, som er over 35 km/t.

SERVICE OG TILSYN
Sett fra et arbeidsmiljøsynspunkt er det en maskin som er enkel å gjøre daglig tilsyn på. Alle kontroller utføres fra bakken, uten å klatre rundt på maskinen. Unntatt ett punkt: Det eneste som er litt ugunstig plassert er spylevæskebeholderen. Den må man klatre på maskinen for å fylle. Trinnet opp er greit og sklisikkert, men det hadde sikkert vært mulig å plassere også den lavere.

Tanking av diesel og Adblue gjøres enkelt nedenfra. En serviceboks til det sentrale el-systemet med alle sikringer sikker bak en luke lett tilgjengelig utenfra. Godt tenkt. ■

TEKNISKE DAGA: YANMAR B95W

Vekt: 9 300 kg
Motor: Deutz, TCD 3.6 L4 EU steg 4
Effekt: 74,4 kW / 101 hk
Transporthastighet: 36 km/t
Støy inne: 72 dB
Støy ute: 100 dB
Rekkevidde: 7 550 mm
Brytekraft stikke: 53 200 N
Brytekraft skuffe: 42 600 N

STANDARDUTSTYR:

Skjermer på alle hjul
Tiltrotator med grip
Tre skuffer
Doserskjær
4-hjulsstyring
LED arbeidslys
Varsellys
Auto-Idle

VURDERING

Sikt:	4,0
Plass:	4,0
Ergonomi:	4,0
Instrumenter:	4,5
Inneklima:	4,5

Hydr følsomhet:	4,0
Hydr fart:	4,0
Hydr styrke:	4,0

Transporthastighet:	4,5
Daglig ettersyn:	4,0
Tilgang service:	4,0

Totalt snitt:	4,1
----------------------	-----

VI LIKER:

- ▲ Smidig
- ▲ Daglig ettersyn
- ▲ Styring

VI LIKER IKKE:

- ▼ Spylevæsketank
- ▼ Førersete uten nakkestøtte
- ▼ Girvelger transport

1. RYKKETE:

Presisjonskjøring var ikke helt enkelt. Testmaskinen hadde bare 12 timer på telleren.
(ALLE FOTO: MAGNUS THELL)

2. SERVICE:

Alle servicepunkter nås fra bakken. Unntatt spylevæsketanken.

3. MOTOR:

Firesylindret 100 hk turbodiesel, går stille og mykt.

4. HYTTE:

Store vinduer gir bra lysinnslipp og god sikt.

5. INNKJØRT:

Maskinen opplevdes bedre i løpet av de to dagene vi kjørte den.

DIN ARBEIDSLYSEKSPERT

LED-arbeidslys, 18W
9-32V, 1200lm, EMC-godkjent.
Kabel 0,35m. Mål: Ø88x50mm

1603-300392

LED-arbeidslys, 40W
9-30V, 3200lm, EMC-godkjent.
Kabel 0,35m. Mål: 102x102(130)x69mm

1603-300408

LED-arbeidslys, 60W
12-48V, 5400lm, EMC-godkjent,
integert DT-kontakt, IP67
Mål: 110x110(132)x84mm

1603-300386

LED-arbeidslys, 120W
12-60V, 10800lm, 5700K, IP67 EMC-
godkjent CIPSR 25 Class 4, integrert
DT-kontakt. Mål: 135x130x95mm

1603-300375

LED-arbeidslys, 27W
9-32V, 1700lm, EMC-godkjent.
Kabel 0,40m. Mål: 110x110x54mm

1603-300397

LED-arbeidslys, 40W
9-50V, 3800lm, EMC-godkjent
CIPSR 25, kabel 1,5m med DT-kontakt.
Mål: 105x105(138)x64mm

1603-300390

LED-arbeidslys, 60W
12-60V, 5400lm, 5700K, IP67, EMC-
godkjent CIPSR 25 Class 4, integrert
DT-kontakt. Mål: 126x107,5x95mm

1603-300373

LED-arbeidslysbjelke, 90W
9-32V, 4800lm, EMC-godkjent,
kabel 0,50m, IP68
Mål: 480x70x82mm

1603-300420

LED-arbeidslys, 30W
12-60V, 2700lm, 5700K, IP67, EMC-
godkjent CIPSR 25 Class 4, integrert
DT-kontakt. Mål: 85x101,5x88mm

1603-300372

LED-arbeidslys, 48W
9-32V, 3800lm, EMC-godkjent.
Kabel 0,35m. Mål: 115x125(155)
x85mm

1603-300407

LED-arbeidslys, 80W
10-30V, 6720lm, EMC-godkjent,
kabel 0,20m med DT-kontakt
Mål: 140x153x95,5mm

1603-300417

LED-arbeidslysbjelke, 120W
9-36V, 9960lm, IP68
Mål: 510x83x60mm

1603-300440

LED-arbeidslys, 35W
10-30V, 2200lm, EMC-godkjent.
Kabel 0,40m. Mål: 111x111(123)x68mm

1603-300399

LED-arbeidslys, 50W
9-32V, 4805lm, EMC-godkjent, IP68
Kabel 1,50m. Mål: 108x108(124)
x76mm

1603-300385

LED-arbeidslys, 80W
12-45V, 7200lm, 5700K, IP67, EMC-
godkjent CIPSR 25 Class 4, integrert
DT-kontakt. Mål: 103x130x95mm

1603-300374

LED-arbeidslysbjelke, 240W
9-36V, 21600lm, R10, IP68, buet
Mål: 990x83x60mm

1603-300436

SE HELE VÅRT SORTIMENT PÅ WWW.STARTAX.NO

BESØK VÅR NYE NETTSIDE: WWW.STARTAX.NO

VI ER OGSÅ SPESIALISTER PÅ:

- STARTMOTOR
- ALTERNATOR/DYNAMO
- AC-KOMPRESSOR
- EGR-VENTILER
- FILTER
- FORBRUKSMATERIELL
- REKVISITA

Gå inn på vår nye portal, registrer deg og se vårt utvalg som blir større fra dag til dag.

STARTAX
MASKIN-TEKNISK AS

www.startax.no

post@startax.no

22 62 05 50

Rosenholmveien 20,N-1252 Oslo

FREDHEIM MASKIN AS

Fredheim Maskin AS
Myrerveien 1 - 1820 Spydeberg
Tlf: 69 80 88 30
www.fredheim-maskin.no

Keestrack:

Sikteverk

- Sikteareal: 4 500 x 1 800 mm
- Siktens lengde: 5 200 mm
- Kapasitet: 300 - 1 200 t/t
- Garanti: 3 år / 3 000 t
- Hybrid plugg inn/ut
- Vekt: 36 tonn

**Vi ønsker alle
våre kunder
en riktig God Jul**

Keestrack

SANDVIK

**Ram
mer**

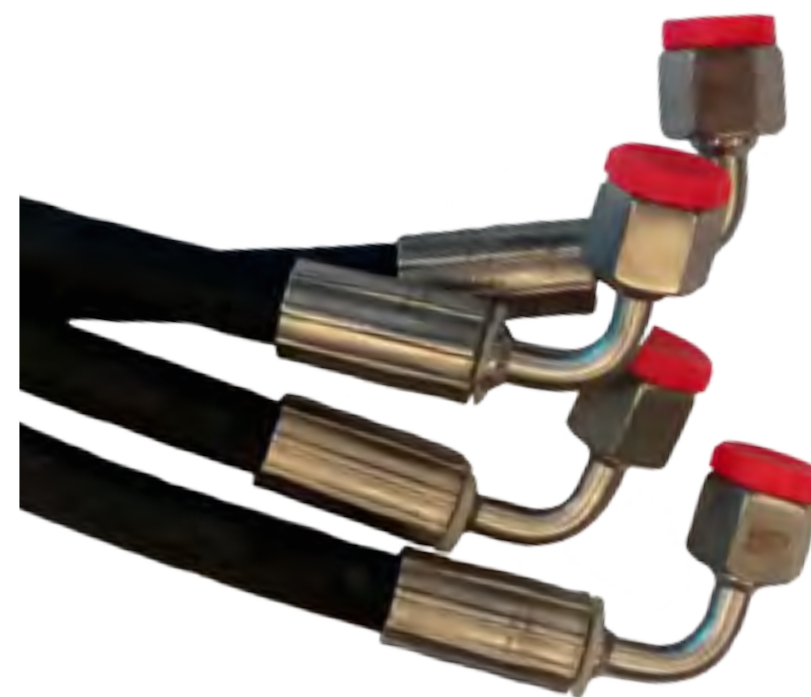
Telestack
Mobile Bulk Material Handling

neuenhauser
Umwelttechnik

CODAN

Gjør det enklere

Alt i slanger
og slangetilbehør,
samt produkter
for injeksjon
og fjellsikring.

Codan AS

Karihaugveien 102, 1086 Oslo.
Tlf 22 90 65 50. Faks 22 32 75 83.
www.codan-gummi.no

– Helt enestående i Nordbø Maskin

– Jeg har brent for lærlinger helt siden jeg tok imot den første midt på 90-tallet. Å ansette og utvikle lærlinger er noe av det «kjekkeste» jeg driver med, sier Martin Nordbø, daglig leder i Nordbø Maskin.

Tekst og foto: Runar F. Daler – rd@mef.no

Anleggsmaskinens utsendte befinner seg i en gammel, nedlagt bensinstasjon i Kvernevik i Stavanger kommune. Den ble kjøpt og omgjort til hovedkontor for Nordbø Maskin for fem år siden. Bedriften, som i år fyller 25 år, har opplevd stor vekst og er i dag en av Rogalands største maskinentreprenører. De tre Nordbø-brødrene Martin, Thomas og Knut Magne, som startet med en liten 8-tonns gravemaskin, har nå 105 ansatte og omsetter i 2018 for rundt 200 millioner

kroner. For å markere 25-årsjubileet inviterte de med seg alle ansatte til Malaga. Totalt var 120 personer med på turen, inkludert noen partnere – og lærlinger selvfølgelig.

– Det skulle da bare mangle, de er jo en del av bedriften. Jeg synes forresten dagens ungdom får ufortjent mye tyn. Det blir sagt at samfunnet har endra seg, at barn og unge ikke er like aktive og sosiale som før og så videre. Jeg kan ikke si meg enig i det. De

ungdommene vi tar inn her er fantastiske. Lærlingene oppfører seg helt eksemplarisk, sier Martin, som selv er 45 år.

– KOMPIS MED ALLE

– Lærlingene trives veldig godt i Nordbø Maskin, sier Stig Dybdahl, daglig leder i Opplæringskontoret for anleggs- og bergfagene (OKAB) i Sør-Rogaland.

– Jeg snakker jo med dem og følger noen av dem på sosiale medier, og det er tydelig

at samholdet er meget bra i firmaet. Det er nok noe med miljøet Martin og hans to brødre skaper i bedriften, som gjør at de ansatte har lyst til å bli værende der. Martin er dessuten utrolig omgjengelig; han er jo kompis med nesten alle, enten det er ansatte, oppdragsgivere, kunder eller konkurrenter.

– Ja, livet er jo for kort til ikke å være det. Jeg ønsker selvsagt suksess for egen bedrift, men jeg ønsker ikke konkurrentene noe vondt for det. Vi er opptatt av å løse konflikter – ikke skape dem. Vi har faktisk aldri vært i en juridisk tvist med en kunde. Det aller meste kan løses, bare man går i dialog og begge parter får uttale seg. Da blir man gjerne enige, sier Martin Nordbø.

GODT HUMØR: (F.v.) Faglig leder Anders Salte og daglig leder Martin Nordbø i Nordbø Maskin og Stig Dybdahl, daglig leder i OKAB i Sør-Rogaland.

FOTBALL OG BRØYT

Den omgjengelige bedriftslederen er svært så allsidig, med mange jern i ilden. Han er fotballtrener for sønnen Jonas (13) og han spiller selv fotball for firmaets eget bedriftslag. Han er også svoren Everton-supporter og reiser på kamp i Liverpool fire-fem ganger i året. På kontoret har han hengt opp en stor Everton-plakat, mens Jonas har pyntet med avisutklipp av de siste spillerovergangene til klubben. I tillegg er Martin svært opptatt av gamle anleggsmaskiner og lastebiler, og han og brødrene er i ferd med å restaurere flere gamle «klassikere».

– Alle vi tre er genuint interesserte i maskiner. Vi har tre Scania-lastebiler som vi allerede har pussa opp, én Brøyt som er ferdig restaurert og en til som restaureres på verkstedet vårt her nå. I tillegg har vi tre gamle Åkerman-gravere som skal restaureres, forteller Martin ivrig.

– Vi begynte jo selv med en Åkerman H3B i 1993, og vi liker å se tilbake på maskinhistorien. Den Brøyten som restaureres her nå er en 1979-modell, som jeg selv har kjørt. Vi har tatt den helt fra hverandre og den skal være ferdig til å stilles ut på MEFA-messa på Forus i mai neste år. Det samme skal den andre Brøyten, som faktisk er en av de aller siste som ble produsert.

HOLDER SEG UNGE

– Hvorfor tar dere inn lærlinger?

Det er den beste måten å rekruttere på. Når man får dem inn som unge, så kommer de inn i bedriftens kultur fra dag én. Man holder jo også arbeidstokken yngre til sinns med rekruttering av lærlinger. Vi kunne vel i og for seg drevet uten lærlinger og kun satset på eldre, erfarne folk, men da ville det etter hvert blitt en «gubbebedrift», sier Martin.

– FORTJENER EN SJANSE

Bedriften tar imidlertid også inn en del «voksenlærlinger».

– Vi har et samfunnsansvar. Hvis man kan hjelpe noen å komme seg opp og fram, så er det kjempeviktig. Voksenlærlingene har gjerne en litt annen bakgrunn. Noen har vært litt utenfor arbeidslivet og mangler litt skolegang, Noen kommer fra andre bransjer og fag, mens andre kommer inn via NAV, bl.a. fra rusomsorgen. Det er som oftest veldig flinke folk som kanskje har tatt noen feil valg, og de fortjener en sjanse. Det krever gjerne litt ekstra veiledning, støtte

og oppfølging, men når det lykkes så er det fantastisk!

– Vi er for øvrig en IA-bedrift (inkluderende arbeidsliv, red. anm.), og har et veldig godt samarbeid med NAV. Det er vel litt av grunnen til at vi nylig fikk forespørsel fra NAV om vi hadde plass til to flyktninger fra Eritrea. De går nå på skole to dager i uka og er utplassert hos oss tre dager i uka. Det å kunne hjelpe dem, og se hvordan de har blomstret opp her og blitt inkludert i gjengen; det er helt utrolig.

BØR VÆRE «PÅSKRUDDE»

– Hva ser dere etter når dere tar inn lærlinger, og hvordan er kvaliteten på dem dere tar inn?

– Fravær og oppmøte er vesentlig. Det sier vi også til alle på Øksnevad videregående skole når vi er der. Det er noe vi ser på. Videre ser vi etter om de er engasjerte. Vi snakker en del med lærerne og hører om de er «påskrudde». I tillegg har vi en del på utplassering først, og da får vi sett hvordan de er, sier Martin.

– Kvalitetsmessig synes jeg generelt at de vi tar inn er meget dyktige. Og så er det jo ikke til å stikke under en stol at dersom de kommer fra gård og har praktisk interesse, så er de ofte flinke til å jobbe.

BRANSJEN HADDE RUFSETE RYKTE

– Det har forresten vært viktig for meg å bidra til å gi anleggsbransjen et bedre rykte. Da jeg selv begynte som lærling i 1989 hadde bransjen et rufsete rykte, selv om det nok var delvis ufortjent, fortsetter gründeren.

– Her i bedriften skal ting være ryddig og ordentlig og maskinene skal se presentable ut. Det sier vi også til lærlingene. Jeg er overbevist om at man får færre reklamsjoner hvis man gjør det lille ekstra, som å ta sopekosten og rydde etter deg. Det skal være seriøst og ordentlig. Den ene vaskehallen i den gamle bensinstasjonen her er bygd om til lakkeringshall. Der lakkerer vi alle anleggsmaskiner og lastebiler med klarlakk, så de skal se pene ut og holde seg bedre.

FADDERORDNING

– Hvordan er rutineene for mottakelse av nye lærlinger og hvordan følges de opp?

– Lærlingene stiller her på kontoret første dag, sammen med personallansvarlig, HMS/KS-ansvarlig og faglig leder. Lærlingene får da informasjon om hvordan

2018 er Yrkesfagenes år. Ved å kåre Årets lærebedrift ønsker Maskinentreprenørenes Forbund (MEF) å premiere foretak som i særlig grad har utmerket seg i sitt arbeid med oppfølging av lærlinger og/eller lærekandidater. Kåringen av Årets lærebedrift 2018 finner sted i januar på Arctic Entrepreneur 2019.

1. FORNØYD:

Lærling Arild Salte synes han blir fulgt veldig godt opp blir satt pris på.

2. GRÜNDER:

Martin Nordbø og hans to brødre startet med en liten 8-tonns gravemaskin i 1993. I dag er de en av Rogalands største maskinentreprenører med 105 ansatte.

3. SYDENTUR:

For å markere bedriftens 25-års-jubileum ble alle ansatte invitert på tur til Malaga. (PRIVAT FOTO).

bedriften fungerer; om personal, forsikring, lønn, rapportering, HMS, KS, og så videre. Alle lærlingene får en fadder, som de skal være sammen med de første fire månedene. Lærlingene er med på alt og blir inkludert på lik linje med alle ansatte fra dag én, men de jobber gjerne i grøfta den første perioden før de får kjøre maskin. Det er en viktig del av opplæringen, forklarer Martin.

– OKAB har også egne lærlingesamlinger, minimum to i året. Da er også fadderen eller faglig leder Anders Salte med. Vi er for øvrig kjempestolte av å være medlem i OKAB. De gjør en veldig god jobb.

BEHANDLES MED RESPEKT

– Vi er opptatt av at lærlingene skal bli sett. De har som sagt en fadder og en formann på anlegget, og en anleggsleder over der igjen. Men døra mi er åpen og de kan alltid komme til meg, noe de også gjør, fortsetter Martin.

– Videre er vi opptatt av at alle skal behandle lærlingene med respekt og være med å bidra til at lærlingene blir dyktige. Jeg sier til de andre ansatte at de også gjorde

feil da de var lærlinger. Så påpek gjerne feil og ting som glemmes, men gjør det med respekt og tålmodighet. Og bare så det er sagt; hvis noen driter ut en annen ansatt på sosiale medier, så kommer vedkommende inn på kontoret mitt på timen. Spesielt hvis det er en lærling. Det er ikke sånn vår kultur skal være. Vi har en personall håndbok som vi er stolte av, hvor det står hvordan vi skal behandle hverandre. Den går jeg personlig gjennom alle ansatte med.

– BLIR SATT PRIS PÅ

Vi møter også en lærling på vårt besøk hos Nordbø Maskin. Arild Salte (22) tok fagbrev som anleggsmaskinfører hos en annen bedrift, men er nå i ferd med å ta fagbrev nummer to, i vei- og anleggsfaget. Han kan bekrefte at det er fint å være lærling hos Nordbø Maskin.

– Det er helt enestående her. Jeg blir fulgt veldig godt opp og føler jeg blir satt pris på. Og gjør man en feil så blir man ikke kjefta huden full, men blir forklart det på en ordentlig måte. Det gir meg trygghet som lærling. Jeg har jo vært gjennom en

læreperiode i en annen bedrift og har derfor litt sammenligningsgrunnlag, sier Arild fornøyd.

– Jeg hadde en tanke om kanskje å ta et fagbrev til, men det var OKAB og Stig Dybdahl som foreslo det. Han sa at jeg har jo all teori på plass, så hvorfor ikke bruke et år på å ta et fagbrev til? Så jeg heiv meg på og tar fagprøven til neste år, smiler han.

– ÉN HAR HOVEDANSVARET

– Hvordan blir lærlingene fulgt opp i denne bedriften, sett fra OKABs ståsted, Stig Dybdahl?

– De har gode rutiner for oppfølging av lærlinger. Nordbø har hatt forskjellige faglige ledere, men har de siste årene funnet ut at det er viktig å ha én person som har hovedansvaret for lærlingene og som samarbeider med OKAB. Det gjør det lett når vi avtaler tid for halvårssamtaler og andre samlinger med lærlingene. Faglig leder delegerer ansvaret for opplæringen til faddere og fagpersoner i de aktuelle fagene. Han innhenter også opplysninger fra disse personene for å få vite hva som går bra og

hva vi eventuelt må jobbe med for å nå de oppsatte målene, forteller Stig.

GODT MILJØ

– Hva sier lærlingene selv om hvordan de opplever å være lærling i denne bedriften?

– De trives veldig godt og de fleste blir værende etter læretiden er ferdig og fagprøve er avlagt. Noen starter til og med på fagbrev nummer to. De trekker også fram det gode miljøet de får være en del av, sier Stig.

– Nordbø Maskin var for øvrig den første bedriften som leverte en intern opplæringsplan, som dekker alle aktuelle fag. Det har nå blitt et krav fra fylkeskommunen om at alle som driver opplæring skal ha en intern

opplæringsplan. Men Nordbø Maskin lagde den helt på eget initiativ, lenge før dette kravet kom. Det var fordi de ville ha klarere

retningslinjer internt, og fordi for de ønsket at alle skulle få lik opplæring og innarbeide de samme rutineene. ■

FAKTA

NORDBØ MASKIN AS

Nominert til Årets lærebedrift 2018 av:

Hjemsted:

Omsetning:

Antall ansatte:

Antall lærlinger:

Lærlinger i hvilke fag:

Antall som har tatt fagbrev siste tre år:

MEF region Sørvest
Stavanger, Rogaland
NOK 171 mill. (2017)
105
12 (11,4 % av arbeidsstokken)
5 i anleggsmaskinførerfaget, 4 i vei- og anleggsfaget, 3 anleggsgartnerfaget
14 (3 stryk)

Vi har egen tillverkning, reparation och service av
Lyftmagneter och Metallseparatorer

ÄLMHULTS EL-MEK AB
www.elmemagnets.com Tel: +46 476 150 05

elme
MAGNETS

Magnetseparator MS1000S1200
Separering av järn

Virvelströmsseparator VS1200
Separering av alu, koppar, zink...

Lyftmagnet LM1300
Hantering av järnskrot

ABS-MASKIN AS

Postboks 34,
3051 Mjøndalen
Tlf: (+47) 3223 1810
post@abs-maskin.no
abs-maskin.no

Ahlsell Norge AS

Postboks 184,
4065 Stavanger
Tlf: +47 51 81 85 00
info@ahlsell.no
www.ahlsell.no/

Andreas Stihl AS

3202 SANDEFJORD
Tlf: 33420505
info@stihl.no
www.stihl.no/

Ankerløkken Equipment AS

1266 Oslo
Tlf: 22 88 12 00
firmapost@ankerlokken.no
www.ankerlokken.no

AnleggsSystemer AS

Stokkamyrveien 12,
4313 SANDNES
Tlf: 51 85 62 90
john@anleggssystemer.no
www.anleggssystemer.no

Atlas COPCO Anlegg og Gruveteknikk AS

Postboks 334,
1401 Ski
Tlf: 64 86 03 00
ac.anlegg@no.atlascopco.com
www.atlascopco.no

Blinken AS

1621 Gressvik
Tlf: 90 70 11 00
blinken@blinken.no
www.blinken.no

Brødrene Dahl

PB 6146 Etterstad,
0602 Oslo
Tlf: 22 72 55 00
post@dahl.no
www.dahl.no

CEJN Norden AB

Box 245,
54125 Skövde, Sverige
Tlf: +46 500 477500
info.sweden@cejn.com
www.cejn.se

Cramo AS

Pb. 34 Alnabru,
0614 OSLO
Tlf: 23 37 55 60
info.no@cramo.com
www.cramo.no/

Dagenborg Maskin AS

9018 Tromsø
Tlf: 77 60 73 30
post@dagenborg.no
www.dagenborg.no

Eikmaskin AS

Postboks 123,
2021 Skedsmokorset
Tlf: 64 83 73 00
info@osl.agcocorp.com
www.eiksenteret.no

Eterni

Tlf: 08462
post@eterni.no
www.eterni.no

Exero AB

Önskan 222,
895 97 Skorped
Tlf: 0046 661 140 880
info@exero.se
www.exero.se

Felleskjøpet Agri

2000 Lillestrøm
Tlf: 03520
firmapost@felleskjopet.no
www.felleskjopet.no

Fredheim Maskin

Tlf: 69 80 88 30
post@fredheim-maskin.no
www.fredheim-maskin.no

Fundamentering AS

7093 Tiller
Tlf: 73 82 26 30
fas@fas.no
www.fas.no

Geomatikk AS

0579 OSLO
Tlf: 810 33 400
firmapost@geomatikk.no
www.geomatikk.no/

Gjerstad Products AS

4993 Sundebru
Tlf: +47 37 11 91 00
mail@gjerstad.com
www.gjerstad.com/

Grønt Punkt

Postboks 91
Skøyen 0212 Oslo
Tlf: 22 12 15 00
post@grontpunkt.no
www.grontpunkt.no

Gummi-Industri AS

3048 DRAMMEN
Tlf: 90 55 22 32
post@gummi-industri.no
www.gummi-industri.no/

Hardlife AS

Storebotn 48,
5309 Kleppestø
Tlf: 56148000
info@hardlife.no
www.hardlife.no

Heideinreich AS

2021 Skedsmokorset
Tlf: +47 22 02 42 00
firmapost@heidenreich.no
www.heidenreich.no

Hella Maskin AS

3962 Stathelle
Tlf: 35 96 72 72
post@hella.no
www.hella.no

HYMAX AS

Strandsagveien 14
Tlf: 62 33 06 60
hymax@hymax.no
www.hymax.no

If Skadeforsikring NUF

Postboks 240,
1326 Lysaker
Tlf: 02400
if.no

Istrail AS

3241 Sandefjord
Tlf: 35 94 87 50
istrail@istrail.com
www.istrail.com

Komatsu Forest AS

Uthusvegen 18,
2335 Stange
Tlf: 90 17 88 00
info.no@komatsuforest.com
www.komatsuforest.no

Llentab

0663 Oslo
Tlf: 97707300
post@llentab.no
www.llentab.no

Mathisen Maskin AS

Avd. Sørreisa: Gottesjord,
9310 Sørreisa.
Tlf: +47 915 94 151
arne@mathisenmaskin.no
www.mathisenmaskin.no

MEC-TEC AS

Ingeniør Rybergsgt. 99,
3027 Drammen
Tlf: 3372572
mectec@mectec.no
www.mectec.no/

ER DU LEVERANDØR TIL BRANSJEN OG VIL VÆRE MED I REGISTERET?

Ta kontakt med Anita Madshus: e-post:anita@a2media.no, tlf: 901 10 688

Megger AS

Bjørnstadmyra 7,
1712 Grålum
Tlf: 22280040
post@megger.no
www.megger.no/

MG Salg og Utleie AS

Fossegrenda 3, 7038
Trondheim
Tlf: 73 96 26 00
post@mgsalg.no
www.mgsalg.no

Moldegaard maritime logistics AS

Birger Hatlebaksv. 22,
6415 MOLDE
Tlf: 71 25 06 30
firmapost@moldegaard.as
www.moldegaard.no

Nils A. Mørk Maskin AS

1823 Knapstad
Tlf: 90639797
hans.anton@namm.no
www.namm.no

Nor Slep AS

PB.1252, 3205 Sandefjord
Tlf: 33 48 93 70
norslep@norslep.no
www.norslep.no

Nordisk Dekk Import AS

4262 AVALDSNES
www.nidas.no

NTM Trailer & tipp

Postboks 73,
1309 Rud
Tlf: 67 17 19 30
post@ntm.no
www.ntm.no

Oldroyd AS

Industriveien 1,
3766 Sannidal, Norway
Tlf: +47 35 98 75 50
mail@oldroyd.no
www.oldroyd.no

Orica Norway AS

3400 LIER
Tlf: 32 22 91 00
www.orica.no

Powel Construction AS

7037 Trondheim
Tlf: 73 80 45 00
gemini@powel.no
www.powel.no

Power Tools Norge

Hallenåsen 4
1389 Heggedal
Tlf: 951 74 007
powertools@online.no
www.ptools.se/no

Pumpe-service AS

Tlf: 23 33 84 00
post@pumpe-service.no
www.pumpe-service.no

Rototilt AS

2020 Skedsmokorset
Tlf: 21 01 91 50
info@rototilt.com
www.rototilt.no

Scandia Maskin AS

3039 Drammen
Tlf: +47 32 21 00 50
post@scandiamaskin.no
www.scandiamaskin.no

SG Finans

Postboks 105,
1325 LYSAKER
Tlf: 21 63 20 00
kundeservice@sgfinans.no
www.sgfinans.no/

SK Produkter

1471 Lørenskog
Tlf: 67 97 40 30
info@skprodukter.no
www.skprodukter.no

Smartdok AS

Snømusstien 1,
9512 Alta
Tlf: 904 03 333
norge@smartdok.com
www.smartdok.com

SMB Parts AB Norge

3057 Solbergelva
Tlf: 32875850
per-eivind.braaten@smpparts.com
www.smpparts.com/no

SP Tools AS

Postbox 141, Midtun,
5828 Bergen
Tlf: 53 69 53 53 /
94 27 82 25
info@sptools.no
www.sptools.no

SSAB Svensk Stål AS

Pb. 47, 1314 Vøyenenga
Tlf: 23 11 85 80
www.ssab.se

Steelwrist AS

SE-192 75 Rosersberg,
Sverige
Tlf: +47 236 50 226
www.steelwrist.com/

Storebrand

Postboks 500,
1327 LYSAKER
Tlf: 22 31 50 50
post@storebrand.no
www.storebrand.no

Strømberg Plast AS

Postboks 3,
2005 RÆLINGEN
Tlf: 64802909
office@strombergs-plast.no
www.strombergs-plast.no/

Systemblokk

3804 Bø i Telemark
Tlf: 35 06 00 00
mail@systemblokk.no
www.systemblokk.no/

Veim AS

3414 Lierstranda
Tlf: 32 84 94 20
kjell@veimas.no
www.veimas.no

Volvo Maskin AS

Postboks 603 1411 Kolbotn
Tlf: 66 81 86 86
firmapost@volvo.no
www.volvomaskin.no

Wacker Neuson AS

Trondheimsvegen 503,
2016 Frogner
Tlf: 63868900
www.wackerneuson.com/

WIKS AS

1617 Fredrikstad
Tlf: 950 71 777
kontor@wiks.no
www.wiks.no

Wirtgen Norway AS

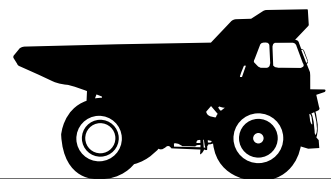
3071 Sande i Vestfold
Tlf: 33 78 66 00
post.norway@wirtgen-group.com
www.wirtgen-group.com/norway

Zirius AS

Tlf: 40 00 77 07
salg@zirius.no
www.zirius.no

Ølen Betong AS

Tlf: 53 77 52 00
mail@olenbetong.no
www.olenbetong.no

Vinterens viktigste møteplass for anleggsbransjen 22. - 24. januar

Foto: Marthe Vannebo

Arctic Entrepreneur 2019
The Qube ved Clarion Hotel & Congress, Oslo Airport
www.arcticentrepreneur.no

Bli med MEF og Messereiser på tur til
München og Bauma 8. - 14. april 2019.

Meld deg på via:
www.messereiser.no/bauma

**MASKIN-
ENTREPRENØRENES
FORBUND**

Dere skyldes en stor takk!

Kjære alle MEF-ere,

Jeg har nå vært i MEF i ett år. Det har vært det mest innholdsrike året i mitt yrkesaktive liv. Hvorfor? Jo, fordi jeg aldri har møtt så mange mennesker som uavhengig av hvor de bor, langt nord eller helt i sør, utgjør en så stor forskjell for alle andre i samfunnet. Hva hadde vært konsekvensene av dårlige veier? Hva hadde konsekvensen vært hvis vann- og avløpsnettet ikke ble vedlikeholdt og lagt med kvalitet? Hva ville skogen være verdt uten skogsentreprenører? Og hva hadde vi gjort med avfallet om ikke MEF-ere over hele landet gjorde det om til nye muligheter?

I tillegg er det dere, små og mellomstore bedrifter, som gir innbyggerne i deres region trygge arbeidsplasser og skaper skatteinntekter. Små og mellomstore bedrifter står for en verdiskaping på ca. 560 milliarder kroner i året. Dere dominerer ikke mediebildet med deres krav og historier på samme måte som Telenor, Equinor og DNB, men det er dere som bygger landet.

MEF sin oppgave er å være deres «back office» og slik tilby de samme funksjonene som mange av de store bedriftene har internt. Når dere har et juridisk spørsmål skal dere kunne ringe oss. Dersom dere trenger kurs skal vi tilby det kurset. Når dere står fast i kommunen eller sliter med dårlige rammebetingelser fra sentrale myndigheter skal vi jobbe for å endre dem. Når dere er pålagt lærlinger skal vi sørge for å påvirke myndighetene så det opprettes nok skoleplasser og OKAB skal bistå i oppfølgingen av lærlingene.

Dette året har teamet i MEF, sammen med dere, oppnådd gjennomslag i flere viktige saker. Vi har fått forlenget overgangsordningen for sentral godkjenning til juni 2020 og vi har fått fjernet kravet om at det kun kan kreves anleggsgartnerutdanning for fagområdet landskapsutforming. Vi har fått økte midler til vedlikehold av fylkesveiene og en satsing

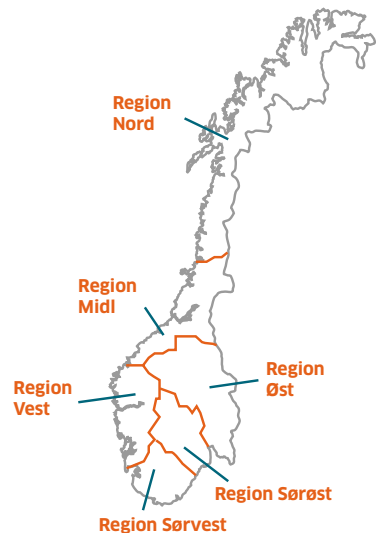
i statsbudsjettet for 2019 på våre yrkesfag. Nye Veier deler opp enkelte kontrakter i mindre deler slik våre medlemmer skal kunne regne på jobbene. I tillegg har Bane NOR, Statnett og Nye Veier invitert oss i ledermøter for å høre hvordan de kan gjøre kontraktene sine mer attraktive for MEF-bedriftene.

Videre har vi fått gjennomslag for en arbeidsgruppe hvor MEF, Statens vegvesen og flere deltar for å se på hva som kan gjøres for å minske konfliktnivået i anleggsbransjen. Vi har fått forenklinger som innebærer at hullaster med vekt som ikke brukes til kjøp og salg ikke må få vekten sjekket av Justervesenet. Saken om påvisning av ledninger i grunnen har endelig blitt løftet opp til politikernes bord, som nå setter spørsmålsteget ved om det er riktig at entreprenører skal betale for påvisning.

Vi er tilfreds, men ikke fornøyd. Vi har mange baller vi har fått av dere. Målet vårt er at flest mulig av dem skal i mål i løpet av 2019. For å få det til er vi avhengig av at alle spiller på lag og at vi husker at alle deler av organisasjonen er like viktig. MEF har ett eneste oppdrag, og det er å bidra til at medlemmene har en best mulig arbeidshverdag.

Takk for at team MEF får jobbe for dere!
Vi digger dere.

Maskindama
Også kalt Julie Brodtkorb

MEF-nytt gir et innblikk i forbundets arbeid og aktiviteter i hele landet.

HOVEDKONTORET
Fred Olsengate 3
0152 Oslo
Telefon: 22 40 29 00
firmapost@mef.no
www.mef.no

REGION ØST
Stolvstadvegen 1
2360 Rudshøgda
Telefon: 958 72 000
region.ost@mef.no

REGION SØRØST
Broen 6
3170 Sem
Telefon: 33 35 99 90
region.sorost@mef.no

REGION SØRVEST
Kongensgate 24
4610 Kristiansand
Telefon: 958 38 000
region.sorvest@mef.no

REGION VEST
Eidsvågbakken 1
5105 Eidsvåg
Telefon: 99 42 89 00
region.vest@mef.no

REGION MIDT
Hornebergveien 1
7038 Trondheim
Telefon: 948 78 000
region.midt@mef.no

REGION NORD
Stakkevollveien 41
9010 Tromsø
Telefon: 77 62 44 22
region.nord@mef.no

SEKSJON RESSURS OG MILJØ
- Skog
- Brønn og spesialboring
- Gjenvinning og avfallshåndtering
Fred Olsengate 3
0152 Oslo
Telefon: 22 40 29 00
seksjonressursogmiljo@mef.no

SEKSJON RESSURS OG MILJØ

FAGMESSE I ITALIA

Årets fagtur for brønnborene, 4.-7. oktober - gikk til Piacenza, Italia. Europas største fagmesse og utstilling for «alt» innen borerigger og dertil utstyr. De 67 norske deltakere fant seg vel til rette i den italienske kultur, både blant borrhiggene og i det sosiale lag. Trivelig fagmesse – trivelige italienere – trivelige brønnborene.

Takk for en fin tur!

ENGASJERTE SKOGSENTREPRENØRER I TRØNDELAG

Møterommet på MEF-huset i Trondheim var stappfullt da MEF Skog arrangerte åpent skogsentreprenørmøte 18. oktober. Både skogsentreprenører og samarbeidspartnere i området møtte opp for å få informasjon og delta i diskusjoner – og spise gryterett. Innlegg ble holdt av representanter fra Allskog, Nortømmer, SB Skog, Ponsse, Komatsu Forest, John Deere, Skogservice, Danske Bank og SG Finans.

Kveldens hovedtema var hvordan man kommer fram til riktig driftspris, samt bruk av driftspriskalkulatorer og kostnadskalkulatorer. Fagsjef Skog i MEF, Bjørn Lauritzen, styrte det hele med stø hånd.

REGION ØST

NYE MEDLEMMER

Vi ønsker velkommen og ser frem til samarbeidet: **Dobloug Maskin AS** fra Rudshøgda i Hedmark **Vidar Østre AS** fra Askim i Østfold **Høisveen Maskinservice** fra Rømskog i Østfold.

MÅNEDENS LÆRLING

Navn: Andreas Pettersen Schill (19)

Bedrift: Becker Entreprenør AS
Fag/Utdanning: Bygg og anleggsteknikk vg1 og Anleggsteknikk vg2

Beste med jobben: Utrolig lærerikt. Varierende arbeid. Godt samhold med kollegaer. Og ikke minst at man får tilbrakt masse tid ute.

Hobby/fritid: Står på Snowboard og skateboard. Er mye med venner. Er glad i å ta bilder og drive med grafisk design.

MINNEORD – BERNT STORHAUG JR.

Bernt Storhaug jr. har gått bort. Det er med stor sorg vi i MEF har mottatt budskapet om at gründeren og entreprenøren Bernt (Benne) Storhaug jr. har gått bort. Han døde den 17. oktober og ble 86 år gammel.

Benne har en lang merittliste som tillitsvalgt i MEF:

- han satt først flere år i MEFs representantskap
- deretter 13 år til sammen i MEFs hovedstyre og arbeidsutvalg hvorav 1 av årene som nestleder. (1973-1987)
- han ble tildelt MEF-prisen (1987, MEFs høyeste æresbevisning) og MEFs gullnål i 1989.

Det er imponerende, ja nesten uforståelig, hva Benne har lagt ned av innsats, i tid og kilometer for kunne delta på alle møtene gjennom disse årene, for det meste i bil til og fra Oslo. På den tiden snakker vi kanskje om rundt 5 timer hver vei. I tillegg kunne han ta seg tid til å stikke innom venner og bekjente, entreprenører eller MEF-administrasjonen lokalt. Det fortelles at han aldri meldte forfall til noen av møtene. Ikke bare MEF, men en hel bransje har mye å takke Benne for. Få har hatt større innflytelse på MEF enn Bernt Storhaug jr. Vi takker for alt han bidro med og fikk utrettet. Våre tanker og kondolanser går til hans familie og nærmeste.

Et kapittel i MEF-historia er slutt. Vi lyser fred over Bennes minne.

REGION SØRØST

FAGFORUM I GRENLAND

70 representanter fra byggherrer, konsulenter og maskinentreprenører var tilstede på Fagforum for infrastruktur i Grenland denne uken. Konferansen fant sted på Thon Hotell Høyers i Skien 30 oktober.

Temaene var: Forsyningsforskriften, tildelingskriterier, samspillskontrakter, overvann og orientering om orientering om aktuelle prosjekter som kommer.

Presentasjonene ligger på **mef.no**.

Takk for oppmøte!

FORIS

REGION VEST

MEDLEMSMØTE I HAUGESUND

2. november var det klart for medlemsmøte i lokallag Nord- Rogaland og Sunnhordaland med tema om vegprosjekt i 2019, lønns og arbeidsvilkår, KSMEF og tilpassing til ISO 9001 og 14001, Circle K, Ahlsell og IF.

Det var godt oppmøte av medlemar og handelsavtalepartnerar.

UTDANNINGSMESSEN I ODDA

31. oktober var OKAB representert på utdanningsmesse i Odda. Det var godt oppmøte fra skolene på en super utdanningsmesse. Anleggsbransjen kan glede seg til mange ungdommer som vil ut i vår bransje.

Lothepus stakk innom standen for å teste ut simulatoren.

HØSTTREFF I TROMSØ

13. oktober var det klart for høsttreff for MEF og NLF Troms. Gjennom dagen fikk deltagerne presentert og debattert arbeidstidsordninger, inkluderingsdugnaden hvor NAV viste oss virkemidler som skal gjøre samarbeidet med næringslivet lettere og bedre for å få flere folk ut i arbeid. Hvordan skal fagansvaret for fylkesveiene ivaretas etter reformen og NLF holdt innlegg om vektorer og dimensjoner på vogntog. Det var veldig bra oppmøte fra medlemmene og leverandørene som alle bidro med kunnskap og engasjement.

Takk for et fint arrangement!

LUTEFISKMIDDAG MED DIREKTØREN

Adm. dir. Julie Brodtkorb deltok på styremøte og påfølgende middag med alle styrene i Region Nord i slutten av oktober.

Hun takker for nyttige diskusjoner og hyggelig samvær!

REGION NORD

25 ÅRS MEDLEMSKAP

Nyansatt fagsjef i Finnmark, Rolf Erling Heggem har startet på sin besøksrunde hos medlemmer i Finnmark. Der besøkte han Paulsen Entreprenør AS i Lakselv for å hedre Joar Paulsen med 25 års medlemskap i MEF. Gratulere så mye! Vi håper du blir med i 25 år til.

NYANSATTE I MEF OG OKAB

Vi har fått flere gode kollegaer rundt om i landet som skal jobbe for både MEF og OKAB. Velkommen til dere alle!

Venche Kulbotten, opplæringskonsulent for OKAB Trøndelag

Benny Engelstad, opplæringskonsulent for OKAB Buskerud, Vestfold og Telemark

Jan Egil Aasveen, opplæringskonsulent for OKAB Oppland

Jan Kristian Løland, opplæringskonsulent for OKAB Rogaland

Tommy Ditlefsen, opplæringskonsulent for OKAB Buskerud, Vestfold og Telemark

Are Haukaas, opplæringskonsulent for OKAB Møre og Romsdal

Monica Telle, økonomimedarbeider på kontoret i Oslo

Rolf Erling Heggem, fagsjef i Hammerfest for Region Nord

Vi vet hva som kreves for å levere under Nordiske forhold

Forskjellige sprengningsopplegg med rask og fleksibel kundeservice – over og under jord

FORCIT.NO

FORCIT NORWAY AS
Kjellstadveien 5
3402 LIER

Tlf. +47 3285 0900
post@forcit.no

AGTunnel AS er en landsdekkende entreprenør med spisskompetanse innen tunnelsikring.

Vi utfører vann- og frostsikring i både nye og eksisterende tunneler, for både offentlige og private oppdragsgivere.

Gjennom effektivitet, kvalitet og godt arbeidsmiljø er vårt mål å bli ledende i Norge innen tunnelsikring.

www.agtunnel.no
Ing. Rybergsgate 44, 3023 Drammen

Få oversikt og kontroll. Rett på mobilen.

Skaff deg Smart Arbeidsdag!

Telenor Bedrift lanserer Smart Arbeidsdag – en tjeneste som hjelper deg å digitalisere arbeidsoppgavene. Smart Arbeidsdag gir oversikt over alt fra prosjekter og avtaler til fakturering og timeføring. En rådgiver gir deg god hjelp så du enkelt kan ta i bruk løsningen. Med Smart Arbeidsdag sparer bedriften tid. Massevis av tid. Og tid, det er penger.

Bestill demo på telenor.no/bedrift eller send SMS DEMO til 1999.

VOLVO L260H STØRRE, STERKERE, RASKERE

Volvo Maskin AS

Telefon: 66 81 86 86

www.volvomaskin.no

Den nye Volvo L260H setter ny standard for stabilitet og produktivitet i sin klasse. Framvogn og løftearmer har fått et helt nytt design med lav vekt for maksimal løfteevne. Motoreffekten er økt, og transmisjonen er videreutviklet og forsterket for lang levetid under tøffe driftsforhold. Resultatet er en betydelig økning i antall produserte tonn for hver liter diesel. Det suverene førermiljøet er ytterligere forbedret med en mer avansert spakstyring og lavere støynivå. Med landets best utbygde serviceapparat i ryggen er du sikret høy annenhåndsverdi og full produksjon til enhver tid.

Volvo Construction Equipment
Building Tomorrow

